

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Remco Reurink
telefoon 038 499 89 88
R.Reurink@overijssel.nl
Zaaknummer 5225557

Gemeente Deventer
De heer M. Udink
Postbus 5000
7400 GC DEVENTER

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
11.03.2020	2019/0354980	9	22 januari 2019	

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte heer Udink,

U heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 22 januari 2019² ontvangen. De aanvraag heeft u tussentijds gewijzigd³. Deze gewijzigde aanvraag is het uitgangspunt voor deze ontheffing. De aanvraag is gedaan vanwege de realisatie en in gebruik name van het bedrijvenpark A1 in Deventer. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Wij besluiten u een ontheffing⁴ te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en voor overige soorten. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van de huismus, kerkuil en steenuil opzettelijk te vernielen of te beschadigen⁵, om de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁶ en om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das en de steenmarter opzettelijk te beschadigen of te vernielen⁷. De ontheffing voor de das geldt alleen voor het indirect verstoren, waardoor de burcht aan de Waterdijk 2 (tijdelijk) verlaten kan worden.

Deze ontheffing heeft betrekking op de realisatie en in gebruik name van het bedrijvenpark A1 Deventer voor de locatie Birnieuweg 1 in Deventer. Op dit besluit is de Crisis- en Herstelwet van toepassing.

Wij verlenen u geen ontheffing van het verbod om:

- de huismus, kerkuil en de steenuil opzettelijk te storen. Dit omdat geen wezenlijke invloed uitgaat van de opgetreden verstoring door het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen en daarmee overtreedt u niet de verbodsbepalingen uit artikel 3.1, vijfde lid Wnb.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid, art. 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid van de Wnb.

² EDO-kenmerk 2019/0021643.

³ EDO-kenmerk 2019/0283586.

⁴ Op basis van art. 3.3, eerste lid, art. 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid van de Wnb.

⁵ Art. 3.1, tweede lid Wnb.

⁶ Art. 3.5, vierde lid Wnb.

⁷ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb.

- de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren. Dit omdat u voldoende mitigerende en compenserende maatregelen neemt om het opzettelijk verstoren van deze soort te voorkomen en daarmee overtreedt u niet de verbodsbepalingen uit artikel 3.5, tweede lid Wnb.
- de das opzettelijk te doden. Dit omdat u voldoende mitigerende maatregelen neemt om het opzettelijk doden van deze soort te voorkomen en daarmee overtreedt u niet de verbodsbepalingen uit artikel 3.10, eerste lid, sub a Wnb.
- verblijfplaatsen van de das fysiek te beschadigen en vernielen.

Voor de bever is geen ontheffing van het opzettelijke verstoren nodig, mits mitigerende maatregelen uitgevoerd worden om verstoring te voorkomen.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen) weergegeven.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in bijlage 1:

- De aanvraag van 22 januari 2019 en de aanvullingen van 27 augustus 2019, 28 november 2019 en 19 december 2019 en de bijbehorende stukken te weten:
 - Bijlagen 1 en 6 en figuren 7 en 8 uit uw aanvullende gegevens van 27 augustus 2019 (bijlagen 3, 6 en 7);
 - Figuur 1.4 en 2.1 uit Stroomlijnen ingebruikname bedrijvenpark A1, 13 september 2018 (bijlage 4);
 - Tabel 2.1 uit Actualisatie ecologisch onderzoek bedrijvenpark A1, Deventer, 6 juni 2016 en tabel 2.1 uit Natuurtoets Bedrijvenpark A1, 12 december 2019 (bijlage 5);
 - Bijlage 2 uit Natuurtoets Bedrijvenpark A1, 12 december 2019 (bijlage 8);
 - Kaart inrichting bufferzone tekening 2019, HaskoningDHV (bijlage 9)

Deze ontheffing is geldig een dag na de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2029.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 3 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁸.

De verschuldigde leges zijn:

Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.2	Wnb aanvraag ontheffing art.3.3, 3.8 en 3.10 soortenbescherming infrastructureel werk	€ 2.948,00
	Totaal leges	€ 2.948,00

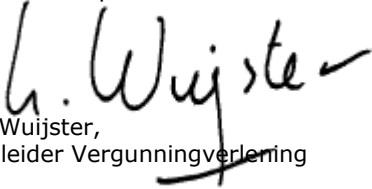
Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

⁸ Belastingverordening Overijssel
(http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Overijssel/CVDR37873/CVDR37873_15.html)

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met Remco Reurink, te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 89 88. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2019-000415 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften bij het besluit
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Ligging van het plangebied
Bijlage 4	Fasering bedrijvenpark en bufferzone
Bijlage 5	Onderzoeken 2015, 2016 en 2019
Bijlage 6	Maatregelen voor de huismuis, kerkuil, gewone dwergvleermuis en steenmarter
Bijlage 7	Permanente vleermuisvoorzieningen
Bijlage 8	Leefgebied das 2019
Bijlage 9	Inrichting westelijke bufferzone

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer;
- Tauw, de heer Jeurink, Handelskade 37, 7417 DE in Deventer.

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 – 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de Rechtbank Overijssel dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

Op dit besluit is de Crisis- en Herstelwet van toepassing.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2019/0354980). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden dient u de datum van de start te melden met een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief een telefoonnummer;
 - de naam van de begeleidend ecologisch deskundige⁹, inclusief een telefoonnummer;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking 2019/0354980;
 - wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁹ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

Soortspecifiek Huismus

5. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantingsperiode en winterperiode van de huismus. De voortplantingsperiode loopt globaal van maart tot en met augustus. Aaneengesloten vorstperioden van minimaal drie dagen (met overdag temperaturen lager dan 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook kwetsbare perioden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus.
6. Sinds augustus 2019 hangen 18 tijdelijke nestkasten (type 'systeem nestkast huismus ECO) in clusters van zes stuks op de locaties Waterdijk 2, Deventerweg 52 en 54 (voor de locaties wordt verwezen naar bijlage 6 van dit besluit). Voor 1 mei 2020 plaatst u nog 6 extra nestkasten op de locatie Waterdijk 2. Het verhangen of wegnemen van de tijdelijke nestkasten moet u aanvullend buiten de kwetsbare perioden doen, maar wel nadat permanente voorzieningen in de omliggende nieuwbouw is gerealiseerd (voorschrift 8).
7. Voorafgaand aan de sloop van woningen en schuren moeten (potentiele) nesten van de huismus ongeschikt gemaakt worden. Het ongeschikt maken moet buiten de kwetsbare perioden van de huismus plaatsvinden. Het ongeschikt maken moet plaatsvinden door dakpannen of ander materiaal voorzichtig te verwijderen. Indien sloopwerkzaamheden plaatsvinden tijdens een kwetsbare periode, dan dienen de betreffende verblijfplaatsen voor aanvang van de kwetsbare periode ongeschikt gemaakt te worden. De woning aan de Waterdijk 1 moet, in verband met de aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis, ongeschikt gemaakt worden in maart 2020, mits sprake is van avondtemperaturen hoger dan 8 graden Celsius. Als dat niet mogelijk is, dan dienen de kwetsbare perioden uit voorschrift 5 aangehouden te worden.
8. U dient minimaal 14 permanente verblijfplaatsen te creëren in de vorm van vogelvides/verhoogd vogelschroot of inbouwkasten van het type NK MU 06 Nestkast Mus (VivaraPro). Deze nestvoorzieningen dienen gerealiseerd te worden in gebouwen op kavels langs de westelijke bufferzone.

Kerkuil

9. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantingsperiode van de kerkuil. De voortplantingsperiode loopt globaal van februari tot en met augustus. Perioden met een gesloten sneeuwdek van minimaal 15 centimeter of zeer strenge vorst vormen kwetsbare winterperioden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de kerkuil.
10. Sinds mei 2019 hangt een nestkast voor de kerkuil in de kapschuur aan de Waterdijk 2 (kapschuur), zoals weergegeven in bijlage 6 van dit besluit.
11. U dient samen met de vogelwerkgroep een kerkuilenkast te plaatsen op het erf van de Dortherweg 13, zoals weergegeven in bijlage 6 van dit besluit. Het betreft een inpendige kast. U dient deze kast voor 1 april 2020 geplaatst te hebben.

Stenuil

12. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantingsperiode van de steenuil. De voortplantingsperiode loopt globaal van februari tot en met juli. Perioden met een gesloten sneeuwdek van minimaal 15 centimeter of zeer strenge vorst vormen kwetsbare winterperioden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de

werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de steenuil.

13. U moet minimaal vier steenuilenkasten ophangen. Deze kasten plaatst u in een te behouden boom op of nabij het erf van Waterdijk 5, op het erf van Waterdijk 2, op het erf van de Dortherweg 13 en in een boom ten westen van het spoortalud te plaatsen (zie ook bijlage 6 van dit besluit). Bij het plaatsen van de kasten dient u rekening te houden met de toekomstige activiteiten van het bedrijventerrein. De steenuilenkasten worden opgehangen in samenwerking met de lokale vogelwerkgroep. Alle kasten worden marterproof steenuilenkasten zoals te koop bij de Vogelbescherming/Vivara.
14. De westelijke bufferzone dient optimaal ingericht te worden voor de steenuil als foerageergebied. Ten zuiden van de aan te leggen grondwal blijven de overige gronden hun huidige functie (paardenwei) behouden, versterkt met de aanplant van diverse bomen, fruitbomen en heggen. De bermen van de gemeentewegen worden extensief beheerd.
15. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden voor het inrichten van de westelijke bufferzone dient rekening gehouden te worden met eventuele verstoring van steenuilen. Er mag daarom geen bouwverlichting uitstralen in de westelijke bufferzone tussen zonsondergang en zonsopgang. Ook moet er vanaf het perceel waar steenuilkasten worden geplaatst altijd een deel van het foerageergebied te bereiken zijn voor de steenuil tijdens de uitvoering van werkzaamheden.
16. Voorafgaand aan de sloop van schuren op het erf van Waterdijk 5 dient u deze te controleren op de aanwezigheid van de steenuil. Indien (nesten van) de steenuil worden waargenomen, dient u contact op te nemen met ons meldpunt.

Gewone dwergvleermuis

17. U dient bij de planning van de werkzaamheden, zoals het ongeschikt maken en het uitvoeren van sloopwerkzaamheden, rekening te houden met de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode van de gewone dwergvleermuis. De voortplantingsperiode loopt globaal van half mei tot en met augustus. De overwinteringsperiode loopt globaal van november tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
18. Sinds augustus 2019 hangen minimaal vier tijdelijke, houten vleermuiskasten aan de woningen van Deventerweg 52 en 54.
19. Voor 1 april 2020 moet u minimaal drie tijdelijke vleermuiskasten plaatsen van het type VK SK 02 of 03 (VivaraPro) aan gebouwen in de directe omgeving van Deventerweg 60. U moet contact opnemen met ons meldpunt, zodra u deze tijdelijke vleermuiskasten hebt geplaatst. U dient aan te geven waar en waarom u deze vleermuiskasten hebt opgehangen.
20. De minimaal drie tijdelijke kasten dienen onder de volgende omstandigheden geplaatst te worden:
 - Onder begeleiding van de ecologisch deskundige plaats te vinden en aan gebouwen binnen 100 (maximaal 200) meter van Deventerweg 60;
 - Zo veel mogelijk verschillende microklimaten aanbieden (spreiding kasten over oost-, zuid-, zuidwestgevel);
 - De verblijfplaatsen hebben minimaal drie meter vrije ruimte onder de kast. Dus de onderkant van de kast bevindt zich minimaal 3 meter boven afdakjes, uitbouwen, schuurdaken en/of maaiveld;
 - De kasten hebben een vrije aan-/uitvliegopening. Geen bomen of struiken binnen 1,5 meter van de kast;
 - Niet in de buurt van kunstlicht (houd onder andere rekening met straatlantarens en buitenlampen);
 - Buiten het bereik van predatoren zoals katten.

21. Het verhangen of wegnemen van tijdelijke vleermuiskasten moet u buiten de kwetsbare perioden doen (voorschrift 17), mits de permanente voorzieningen in de omliggende nieuwbouw (voorschrift 23) minimaal zes maanden beschikbaar zijn.
22. Minimaal 7 dagen voorafgaand aan sloopwerkzaamheden dient u alle (potentiele) verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis ongeschikt te maken door het plaatsen van exclusion flaps. Het ongeschikt maken moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige. Dit mag enkel in de periode april tot en met half mei of in de periode september tot en met oktober. Het ongeschikt maken van de woning aan de Waterdijk 1 moet uitgevoerd worden in maart 2020, mits sprake is van avondtemperaturen van >8 graden Celsius. Als dat niet mogelijk is het eerst volgende moment voor het ongeschikt maken 1 september 2020. Pas vanaf september 2020 mag de woning aan de Deventerweg 60 ongeschikt gemaakt worden. Na het plaatsen van de exclusion flaps wordt minimaal zeven nachten gewacht met de geplande sloopwerkzaamheden. U dient voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden een extra controle uit te voeren op de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen met behulp van een batdetector. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige(n). Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan bepaalt de ecologisch deskundige of extra maatregelen moeten worden getroffen om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. In ieder geval dienen wél tochtgaten in de spouwmuren te worden gemaakt en/of daklijsten en gevelpannen te worden verwijderd. Deze procedure dient te worden herhaald totdat geen exemplaren meer worden waargenomen. De sloopwerkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn. Op deze wijze wordt voorkomen dat eventueel aanwezige vleermuizen worden gedood tijdens de werkzaamheden.
23. In nieuwbouw binnen het plangebied dient u minimaal acht nieuwe permanente verblijfplaatsen te realiseren door (een combinatie van) het inbouwen van vleermuiskasten in de kopgevels en/of door het beschikbaar stellen van een spouw(muur). Bij het gebruik van inbouwkasten dient u per locatie minimaal zes geschakelde kasten van type IB-VL-01 in combinatie met IB-VL-02 van Vivara te plaatsen. In bijlage 7 van dit besluit is weergegeven hoe deze (schakeling van) kasten eruit zien. Bij het gebruik van geschikte spouwmuren wordt een luchtspouw toegepast van ongeveer 4 centimeter. De ruimte tussen isolatiemateriaal en buitenmuur dient minimaal twee centimeter breed te zijn. De binnenzijde van de open spouwruijme is ruw afgewerkt (isolatiemateriaal en buitenmuur). Per geschikte spouwmuur dient u om de maximaal drie meter open stootvoegen te maken in de betreffende gevel. De open stootvoeg heeft een minimale breedte van twintig millimeter. Deze opening wordt niet afgesloten met een roostertje.
24. De permanente verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis moeten in de nieuwe bebouwing op de percelen van de huidige verblijfplaatsen gerealiseerd worden (Deventerweg 60 en Waterdijk 1). Het plaatsen van de geschakelde inbouwkasten dient onder dezelfde omstandigheden te gebeuren als bij de tijdelijke vleermuiskasten (voorschrift 20).

Das

25. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantingsperiode van de das. De voortplantingsperiode loopt globaal van december tot en met juli. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de das.
26. De (kraam)burcht in de tuin van Waterdijk 2, alsook de directe omgeving van deze burcht worden gespaard en in het ontwerp van de bufferzone meegenomen. Verstoring van deze dassenburcht wordt voorkomen door bij de inrichting van de westelijke bufferzone geen werkzaamheden uit te voeren in de voortplantingsperiode van das in een straal van 50 meter rondom de burcht.
27. U moet conform de inrichtingsschets, zoals weergegeven in bijlage 9 van dit besluit, de westelijke bufferzone geschikter maken voor de das in vergelijking met de oorspronkelijke situatie. In de westelijke bufferzone moet u de volgende maatregelen treffen:

- aanleg en versterken van singels en houtwallen met inheemse soorten (zoals eik, lijsterbes en meidoorn) waardoor de voedselbeschikbaarheid vergroot wordt en de das voldoende dekking heeft om de hele bufferzone als foerageergebied te kunnen gebruiken;
 - waar ruimte is, worden mantel- en zoomvegetaties aangelegd die meer dekking en voedsel biedt aan de das dan alleen boomvormers;
 - de grondwallen worden eveneens ingeplant met inheemse soorten;
 - aanleg fruitbomen nabij de burcht, de dassentunnel en ter hoogte van de overhoekjes voor voldoende voedsel en dekking;
 - de zuidoosthoek van de bufferzone wordt ingericht met een zone met fruitbomen;
 - het verbeteren van de regenwormenstand in de aangegeven graspercelen door:
 - percelen inzaaien met een gras-klavermengsel en beweiding door koeien;
 - beperken van het gebruik van pesticiden, stikstofmeststoffen en grondontsmettingsmiddelen;
 - beperken van de grondwaterstandsverlaging;
 - opbrengen van ruige stalmest (geen mestinjectie);
 - bloten van grasland;
 - gedurende het jaar is 50 procent of meer van het totaal aan grasland niet hoger dan 5 centimeter zijn, zodat de dassen voldoende regenwormen kunnen vangen.
28. U draagt zorg dat een dassentunnel onder de N348 en met geleiding langs deze weg wordt gerealiseerd in september 2020, uiterlijk december 2020. De locatie van de dassentunnel ligt ter hoogte van de Deventerweg 50a, zoals weergegeven in bijlage 9 van dit besluit. De dassentunnel zal bestaan uit een ronde buis met een diameter van 400 mm (staal of beton). De openingen komen boven de grondwaterstand te liggen. Rasters zullen uitgevoerd worden als kleinwildraster, inclusief ingraven en haaks omzetten en indien nodig ook voorzien van terugkeervoorzieningen. De locatie van de dassentunnel is in het verlengde van een bestaande dassenwissel. Er moet een geleiding richting de tunnel komen met groenelementen en rasters, zodat dassen die migreren richting de dassentunnel worden geleid. De volgende eisen zijn van toepassing voor de dassentunnel:
- Begeleidend kleinwildraster van minimaal 50 meter aan weerszijden van de ingang, hoogte 1 meter boven maaiveld, minimaal 20 centimeter diep ingegraven en ook ondergronds ook minimaal 30 centimeter horizontaal/haaks ingegraven (van de weg af gericht);
 - Tunnel mag niet onder water komen te staan;
 - Stagnatie van water moet voorkomen worden door een verhang van maximaal 1 op 3;
 - Maatregelen om stagnatie van (hemel)water bij de ingangen kan nodig zijn (overkapping, grindkoffers e.d.);
 - Tunnelingangen mogen niet worden verstoord door vee, mensen en/of verlichting e.d.
 - Ten zuiden van het bedrijventerrein wordt een raster aangelegd. Dit raster sluit aan op het raster van de oostelijke bufferzone en leidt de das uiteindelijk naar de dassentunnel. De toegangsweg wordt voorzien van een wildrooster zodat de das via deze weg niet alsnog de N348 of het bedrijventerrein kan betreden.
29. In het gebied ten oosten van de IJssel, ten westen van de N348, ten zuiden van de A1 en ten noorden van de kruising Hankweg/N348 voert u onderzoek uit (of laat u onderzoek uitvoeren) naar de aan- of afwezigheid van dassen. Dit onderzoek moet gedaan worden door dassendeskundigen. Dit onderzoek moet u doen, voordat de dassentunnel onder de N348 is aangelegd, en wel tussen maart 2020 en september 2020. Indien uit dit onderzoek blijkt dat de dassenfamilie van Waterdijk 2 gebruik kan maken van vrij beschikbare voedselgronden aan de westzijde van de N348, mag u pas gronden bouwrijp maken in het westelijke bedrijvenpark. Hiermee bedoelen wij alle voorbereidende werkzaamheden binnen het westelijke bedrijvenpark die de voedselgronden van das ongeschikt maken; ophogen met zand, graafwerkzaamheden, wegeaanleg et cetera. Aanvullend mag u werkzaamheden op deze gronden pas uitvoeren, nadat de aangelegde dassentunnel met randvoorzieningen aanwezig is.
30. U dient de uitkomsten van het aanvullende onderzoek van voorschrift 29 te versturen naar ons meldpunt.

31. Indien wel dassen aanwezig zijn in en gebruik maken van het gebied als bedoeld in voorschrift 29, dan is de inrichting van de oostelijke en westelijke bufferzone waarschijnlijk niet voldoende om het verlies van foeragegebied op te vangen. Dit betekent dat u in dat geval meer compenserende maatregelen moet treffen binnen en buiten het plangebied en de bufferzones. U dient in dat geval contact met ons meldpunt op te nemen en een aanvullend compensatieplan aan te leveren.
32. Indien in afwijking van voorschrift 29 wel voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd worden in het westelijke bedrijvenpark, voordat aanvullend onderzoek naar dassen (ten westen van de N348) is gedaan en voordat de tunnel aanwezig is, dan dient u met ons contact op te nemen via het meldpunt. U dient op ecologische gronden aan te geven dat geen negatieve effecten optreden op de das. Pas bij schriftelijke bevestiging kunt u eventueel wel voorbereidende werkzaamheden uitvoeren.

Steenmarter

33. U dient bij de planning van sloopwerkzaamheden binnen het plangebied rekening te houden met de (mogelijke) aanwezigheid van verblijfplaatsen of exemplaren van de steenmarter. Sloopwerkzaamheden dienen buiten de kwetsbare voortplantingsperiode plaats te vinden. Deze kwetsbare periode loopt van maart tot en met september. Sloopwerkzaamheden kunnen in de kwetsbare periode uitgevoerd worden, mits in de kwetsbare periode door een ecologisch deskundige op het gebied van de steenmarter is vastgesteld dat het te slopen pand niet in gebruik is door steenmarter. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan de kwetsbare periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige.
34. Voorafgaand aan sloopwerkzaamheden dient u de (potentiele) verblijfplaatsen van de steenmarter ongeschikt te maken door bij aanvang van de sloop het gebouw voorzichtig te strippen.
35. Sinds augustus 2019 is een marterkast aanwezig in een bosschage nabij de Molbergsteeg 1. U dient een tweede marterkast te plaatsen in/op de grondwal van de westelijke bufferzone, zodra (direct nadat) de grondwal is aangelegd. In bijlage 6 van dit besluit zijn beide locaties weergegeven.

Verplichtingen ten aanzien van de soortspecifieke voorschriften

36. U bent als ontheffinghouder verantwoordelijk voor de naleving van de soortspecifieke voorschriften. Voor de uitvoering van deze voorschriften bent u in bepaalde gevallen afhankelijk van andere partijen. U heeft bijvoorbeeld nog gronden en gebouwen in eigendom, maar gedurende de looptijd van deze ontheffing verandert deze eigendomssituatie. Ook bent u in bepaalde gevallen afhankelijk van (bestaand) particulier grondbezit en (toekomstige) kopers van bouw kavels. In dit voorschrift wordt geborgd dat de soortspecifieke voorschriften gedurende de looptijd van deze ontheffing op de volgende wijze worden nageleefd:
 - Gezien de lange looptijd van het project is het noodzakelijk dat de tijdelijke huismuskasten en vleermuskasten geruime tijd aanwezig blijven in het plangebied. Bij eventuele verkoop van de bebouwing waar deze kasten hangen moet middels een kettingbeding in de koopovereenkomst geborgd worden dat deze kasten functioneel blijven tot de nieuwbouw is gerealiseerd, en waarbij minimaal 3 maanden voor de huismus en minimaal 6 maanden voor de gewone dwergvleermuis gewenningstijd wordt gehanteerd. Voor het wegnemen van deze tijdelijke kasten gelden de voorschriften 6 en 21.
 - U moet voor de huismus en de gewone dwergvleermuis permanente verblijfplaatsen in de nieuwbouw binnen het plangebied realiseren. Hierover moet u nog afspraken maken, omdat de kopers van de betreffende kavels nog niet bekend zijn. U dient ervoor te zorgen dat (bedrijfs)panden langs de westelijke bufferzone voorzien worden van minimaal 14 permanente nestplaatsen voor de huismus, in de vorm van vogelvides of permanente ingebouwde nestkasten (type NK MU 06 Nestkast Mus van VivaraPro). Voor de gewone dwergvleermuis moet u zorgen dat ontwikkelende partijen permanente vleermuisvoorzieningen opnemen in hun bouwplannen, cq ontwerp van de nieuwbouw op de kavels op de (voormalige) adressen Deventerweg 60 en Waterdijk 1. U dient in een ecologische werkprotocol of een (nog op te stellen) koopovereenkomst op te nemen dat de ontwikkelende partijen deze maatregelen toepassen.

- Voor de kerkuil en de steenuil heeft u al nestkasten geplaatst en gaat u nog nestkasten plaatsen. Wanneer u panden of erven van Waterdijk 2 en 5 en Dortherweg 13 of de steenuilkast in een boom ten westen van het spoortalud verkoopt, zal door middel van een kettingbeding in de koopovereenkomst opgenomen moeten worden dat de kasten gehandhaafd moet blijven. Bij particulier eigenaarschap moet u een instemmingsverklaring opstellen. De koopovereenkomst of instemmingsverklaring voegt u toe aan het ecologische logboek (voorschrift 42).
- Voor de kerkuil en de steenuil heeft u al nestkasten geplaatst en gaat u nog nestkasten plaatsen. U dient, samen met Stichting IJssellandschap, deze nestkasten na realisatie jaarlijks (ook na de looptijd van deze ontheffing) te monitoren op gebruik door de uilen en op gebreken aan de kasten. Indien kasten niet meer functioneel zijn, dient u in overleg via ons meldpunt tot een oplossing te komen zodat de kast(en) wel functioneel is/zijn (onderhoud, vervangen kast, andere locatie).
- Indien u niet de eigenaar bent of blijft van de bosschage aan de Molbergsteeg 1 (locatie van de door u geplaatste steenmarterkast), dan dient u bij verkoop een kettingbeding op te nemen in de koopovereenkomst of bij bestaand particulier eigendom een instemmingsverklaring te verzorgen. Doel hiervan is dat de steenmarter een duurzame plek blijft houden.

Voorschriften ten aanzien van de westelijke bufferzone

37. Voor de westelijke bufferzone is het uitgangspunt dat de zone in particulier eigendom blijft. U moet zorgen dat het beheer en onderhoud in deze bufferzone door middel van een samenwerkings- of beheersovereenkomst (het exploitatieplan genaamd) geborgd wordt. Het gebruik en beheer zal bij eigenaren blijven liggen. Het exploitatieplan waarborgt de inrichting en het gebruik (en dus kwaliteit) van de westelijke bufferzone. U maakt afspraken over het beheer van de percelen. Deze afspraken legt u schriftelijk vast, en dient u ter goedkeuring naar ons meldpunt verstuurd te worden. Deze afspraken moeten overeenstemmen met de voorschriften voor de das (voorschriften 27 en indien van toepassing ook voorschrift 28).
38. Mitigerende en compenserende maatregelen, zoals beschreven onder de soortspecifieke voorschriften (kasten en dergelijke), worden zoveel mogelijk aan objecten geplaatst die eigendom van de gemeente zijn. Bij verkoop door de gemeente aan een andere partij zal door middel van een kettingbeding in de koopovereenkomst geregeld worden dat deze maatregelen in stand gehouden moeten worden.
39. Er worden pas omgevingsvergunningen aan bedrijven afgegeven (welke bouwplannen hebben binnen het westelijke deel van het bedrijvenpark) nadat de westelijke bufferzone is gerealiseerd.
40. Er mag geen (bouw)verlichting uitstralen in de westelijke bufferzone tussen zonsondergang en zonsopgang.
41. Het definitieve inrichtingsplan van de westelijke bufferzone dient, na vaststelling, ter goedkeuring aan het meldpunt verstuurd te worden.

Ecologisch logboek

42. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat onder mee om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor locaties van de permanente verblijfplaatsen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Bijgehouden moet worden waar en wanneer kasten zijn geplaatst of verplaatst en wanneer bebouwing is gesloopt. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver aan hem/haar getoond.

Mitigerende maatregelen om aan de zorgplicht te voldoen

43. Voor werkzaamheden op kavels die grenzen aan de natuurzone langs de Dortherbeek of de bufferzone dient u een ecologisch werkprotocol op te stellen. In en langs de Dortherbeek en de bufferzone komen beschermde soorten voor (onder andere bever). Ondernemers die zich willen

vestigen op de kavels grenzend aan de bufferzone of aan de Dortherbeek moeten bij de werkzaamheden dit ecologisch werkprotocol volgen. U dient de ontwikkelende partijen die kavels bouwrijp maken en bouwwerkzaamheden uitvoeren vooraf te informeren over dit ecologische werkprotocol, zodat zij daar rekening mee houden. In het ecologische werkprotocol voor deze kavels moet u in ieder geval het volgende opnemen:

- Op kavels langs de Dortherbeek mogen in de periode van eind april tot 1 september geen graaf-, hei- of bouwwerkzaamheden uitgevoerd worden die een verstoring vormen voor de bever.
 - Er mag geen bouwverlichting of permanente verlichting uitstralen naar de Dortherbeek, met name tussen zonsopgang en zonsondergang. Dit ter voorkoming van verstoring op bevers en vleermuizen.
 - Het door u verder uit te werken ecologische werkprotocol dient in het ecologische logboek opgenomen te worden (voorschrift 42).
44. Ook dient u rekening te houden met de potentiële uitbreiding van het leefgebied van de bever langs de Dortherbeek. Gedurende de looptijd van deze ontheffing kan de bever namelijk op nieuwe plekken langs de Dortherbeek holen en burchten maken. Daar moet u tijdens de uitvoering van het gehele project voor waken, door dit regelmatig te laten onderzoeken door een ecologisch deskundige op het gebied van de bever. Voorschrift 43 is van toepassing bij uitbreiding van het leefgebied van de bever.
45. Om te voorkomen dat de bever en de das opzettelijk wordt gedood, dient u maatregelen te treffen om dit te voorkomen. Daarom moet u een kerend kleinwildraaster plaatsen langs de Dortherbeek en de bufferzone. U moet er zorg voor dragen dat dit raster kerend blijft functioneren. Dit raster moet aanwezig zijn voor 31 december 2020. Indien de bever en de das opgesloten kunnen raken binnen het bedrijvenpark, dan dient u voldoende uitrede voorzieningen te realiseren, zodat deze soorten alsnog het bedrijvenpark kunnen verlaten.
46. Wij adviseren u om in de westelijke grondwal een vleermuisconstructie te realiseren, en/of om een vleermuistoren in de westelijke bufferzone te plaatsen. Mogelijk dat deze vleermuistoren kan functioneren als zomer- of kraamverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	13
A1	Bevoegdheid	13
A1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	13
A2	Procedure	13
A2.1	Overeenstemming andere provincie	13
A2.2	Adviesverzoek aan gemeente	13
A3	Toetsingskader soorten	13
A3.1	Wettelijke regels	13
A3.2	Provinciaal beleid	13
A3.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	14
B	WEERGAVE VAN DE FEITEN	15
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	15
B1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	15
B1.2	Doel van het project	16
B1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	16
B1.4	Periode	16
B1.5	Onderliggende documenten	16
B1.6	Aanvullende gegevens	16
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	17
C1	Inhoudelijke beoordeling	17
C1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	17
C1.2	Effectbeoordeling, mitigerende en compenserende maatregelen en staat van instandhouding	19
C1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	28
C1.4	Geen andere bevredigende oplossing	28
C1.5	Wettelijk belang van het project	29
C1.6	Toetsing aan overige vereisten	31
C1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	31
D	Slotconclusie	31

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹⁰. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen hebben voor populaties van soorten op het grondgebied van een aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. De Crisis- en Herstelwet is van toepassing op dit besluit. Dit betekent dat binnen de beroepstermijn van zes weken alle beroepsgronden moeten worden ingediend.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹¹ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹² zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹³ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁴ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

¹⁰ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

¹¹ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹² Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹³ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁴ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermd nesten Overijssel.
2. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁵ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de huismus, kerkuil en de steenuil zijn jaarrond beschermd. Voor deze soorten geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soorten altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

¹⁵ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

B WEERGAVE VAN DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

De gemeente Deventer is bezig om een ongeveer 60 hectare groot bedrijvenpark aan te leggen ten zuiden van de snelweg A1 bij Deventer. De ligging van het plangebied, waarbinnen het bedrijvenpark gerealiseerd zal worden, is weergegeven in bijlage 3 van dit besluit.

Geschiedenis

De realisatie van het bedrijvenpark is al een aantal jaar geleden gestart. U heeft voor de uitvoering van dit project in 2011 al een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet gekregen¹⁶. Deze ontheffing is per 30 april 2016 verlopen. De ontheffing betrof het verbod op het beschadigen, vernielen of verstoren van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de das, ringslang, kleine modderkruiper en rivierdonderpad. Omdat de ontheffingstermijn is verlopen, vraagt u voor het uitvoeren van vervolgwerkzaamheden een nieuwe ontheffing aan. De start van de kaveluitgifte heeft langer geduurd dan gepland (crisis en bereikbaarheid). Nadat het terrein bereikbaar werd via een onderdoorgang en de economie aantrok is de uitgifte vanaf 2014 goed op gang gekomen.

In bijlage 3 is weergegeven voor welk gebied de ontheffing nodig is. De reeds ingerichte gebieden, zoals de Dortherbeek en de bufferzone oost, vallen buiten de onderhavige aanvraag. In deze gebieden zijn al wel compenserende maatregelen getroffen en/of de gebieden gaan gebruikt worden voor het treffen van aanvullende maatregelen in het kader van deze ontheffing. Om een nieuwe aansluiting van de N348 op de A1 mogelijk te maken is een bestemmingsplanwijziging in voorbereiding. De ontheffingsaanvraag heeft geen betrekking op het plangebied en de bijbehorende werkzaamheden van deze nieuwe aansluiting.

Planbeschrijving

In bijlage 4 van dit besluit is de fasering van het bedrijvenpark en de bufferzone weergegeven, alsook de verkaveling voor fase 1. Deze geven een indruk van de uiteindelijk gewenste inrichting van het bedrijvenpark. Onderscheid wordt gemaakt in fase 1 (oostelijk deel bedrijvenpark) en fase 2 (westelijk deel bedrijvenpark). In deelgebied 2c worden de daadwerkelijke bedrijfspanden gerealiseerd.

Het oostelijke deel is al bouwrijp gemaakt; hier zijn de beoogde wegen aangelegd en er zijn al enkele bedrijven gevestigd of deze worden op dit moment gebouwd. Dit deel is voor bijna de helft verkocht. Op een groot deel van het resterende terrein in het oostelijke deel ligt een betaalde reservering en er zijn nog een paar vrije kavels die al wel zijn aangeboden aan potentiële kopers. Aan de noord- en oostzijde van het oostelijke deel van het gebied loopt de Dortherbeek. Deze is recentelijk verlegd en natuurlijk ingericht. Ook is de oostelijke groene bufferzone ingericht en is een verhoogde grondwal opgericht tussen de bufferzone en de kavels. U heeft met Stichting IJssellandschap afspraken gemaakt voor het beheer en onderhoud van de oostelijke bufferzone.

Het westelijke deel bestaat momenteel uit landbouwgronden en enkele boerderijen en moet nog bouwrijp gemaakt worden. Daarbij wordt de grond geëgaliseerd, een (deel van de) bebouwing gesloopt, wegen aangelegd en de groene buffer met een verhoogde grondwal verlengd.

Het bedrijvenpark is gescheiden van de bebouwing van Epse en het daaraan grenzende natuur- en bosgebied door een 'bufferzone' en een grondwal. Ook binnen deze bufferzone wordt een fase 1 en een fase 2 onderscheiden. De bufferzone aan de oostzijde is al optimaal ingericht voor soorten die door de aanleg en/of de aanwezigheid van het bedrijvenpark in de verdrukking zouden kunnen komen. Aan de westzijde moet deze bufferzone nog worden gerealiseerd. Door de inrichting van de bufferzone mede op die beschermde soorten af te stemmen wordt schade aan de populaties van die soorten voorkomen.

Planning

Voor de realisatie van het westelijke deel moeten de volgende opstallen gesloopt worden:

- Deventerweg 56 (verwijderen totale perceel). Dit pand wordt gesloopt na het verlenen van de ontheffing;
- Deventerweg 58 (verwijderen totale perceel). Planning sloop onbekend;
- Deventerweg 60 (verwijderen totale perceel). Planning sloop onbekend;
- Waterdijk 1 (verwijderen diverse schuren en mogelijk ook de woning). Sloop eind 2019 of begin 2020;

¹⁶ Besluit van 21 juni 2011, kenmerk FF/75C/2011/0104.

- Waterdijk 3 (verwijderen totale perceel). Alles is reeds verwijderd, behalve een schuur. Deze schuur wordt gesloopt na het verlenen van de ontheffing;
- Waterdijk 5 (verwijderen diverse schuren). De schuren worden gesloopt na het verlenen van de ontheffing.

De aanleg van de westelijke grondwal vindt plaats tussen februari - april 2020. De inrichting van de bufferzone west (beplanting) vindt plaats in het voorjaar van 2020. Het bouwrijp maken van het westelijke plangebied vindt plaats tussen april - augustus 2020. Met het bouwrijp maken van de gronden in deelgebied 2C (het westelijke deel van het bedrijvenpark) mag pas worden gestart zodra:

- De bufferzone in deelgebied 2B nagenoeg is ingericht;
- Een tunnelbuis onder de N348 is aangelegd;
- Inrichtingsplan situatie west gereed is;

Voor het westelijke gedeelte van het bedrijventerrein zijn reeds een aantal geïnteresseerde partijen. Derhalve zijn inmiddels de voorbereidingen getroffen om het westelijke gedeelte (dit beslaat ongeveer 28 hectare) vanaf eind 2020 ook te kunnen gaan uitgeven. In de grondexploitatie wordt uitgegaan van een uitgiftetempo van gemiddeld 4 hectare per jaar. Gelet op het voorspoedige verloop van de uitgifte in de afgelopen jaren en de goede marktpositie van het bedrijvenpark is het de verwachting dat het bedrijvenpark over 10 jaar geheel is uitgegeven. Per kavel geldt een bebouwingspercentage van minimaal 50% en ten hoogste 75%.

B1.2 Doel van het project

Het doel is de realisatie van een (boven)regionaal bedrijventerrein, om daarmee een belangrijke impuls te geven aan de economische groei en de werkgelegenheid in Deventer.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan van het verbod om de nesten en rustplaatsen van de huismus, kerkuil en steenuil opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen¹⁷, om de huismus, kerkuil en steenuil opzettelijk te storen¹⁸, om de bever en de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren¹⁹, om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen²⁰, om de das opzettelijk te doden²¹ en van het verbod om de vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de das en de steenmarter opzettelijk te beschadigen en vernielen²².

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode vanaf de datum van het verlenen van de ontheffing tot en met 31 december 2029.

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Actualisatie ecologisch onderzoek bedrijvenpark A1, Deventer, 6 juni 2016;
- Stroomlijnen ingebruikname bedrijvenpark A1, 13 september 2018;
- Activiteitenplan ingebruikname bedrijvenpark A1, 22 januari 2019;
- Natuurtoets Bedrijvenpark A1, 12 december 2019;
- Beantwoording aanvullende vragen, 27 augustus 2019;
- Beantwoording aanvullende vragen, 28 november 2019;
- Beantwoording aanvullende vragen, 19 december 2019.

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 22 januari 2019 ontvangen. Op 23 april 2019 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 27 augustus 2019²³ ontvangen. Per mail heeft u nog enkele aanvullende vragen beantwoord op 28 november 2019 en 19 december 2019²⁴.

¹⁷ Art. 3.1, tweede lid van de Wnb.

¹⁸ Art. 3.1, vierde lid van de Wnb.

¹⁹ Art. 3.5, tweede lid van de Wnb.

²⁰ Art. 3.5, vierde lid van de Wnb.

²¹ Art. 3.10, eerste lid, sub a van de Wnb.

²² Art. 3.10, eerste lid, sub b van de Wnb.

²³ EDO-kenmerk 2019/0283586.

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de das, gewone dwergvleermuis, huismus, kerkuil en steenuil bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. Tussen 2002 en 2018 zijn diverse onderzoeken gedaan naar de ecologische waarden in en nabij het plangebied. Een overzicht van de uitgevoerde onderzoeken in het kader van de ecologie is te vinden in bijlage 1 van het rapport 'Stroomlijnen ingebruikname bedrijvenpark A1, Tauw', van 13 september 2018. Op 15 mei 2018 en 4 juni 2018 zijn oriënterende veldbezoeken uitgevoerd voor de rapportages die vermeld worden in bijlage 1 van het rapport van 13 september 2018. In 2015, 2016 en 2019 is actualiserend onderzoek uitgevoerd (zie bijlage 5 voor de bezoekdata). In 2015 en 2016 zijn in totaal 10 veldbezoeken gebracht, waarbij de nadruk lag op de te verwijderen gebouwen en percelen. In 2019 is opnieuw onderzoek uitgevoerd naar de huismus, de kerkuil, de steenuil, vleermuizen, de das en de steenmarter. Daarnaast heeft onderzoek plaatsgevonden naar kamsalamander in de poelen (2017) en vindt monitoring plaats naar dassen (2019).

Huisumus

Tijdens het onderzoek van 2016 zijn twee nesten van de huismus gevonden in de te slopen bebouwing aan de Deventerweg 56. Bij de onderzoeken in 2019 zijn de twee nesten niet meer aangetroffen.

In het mogelijk te slopen woonhuis aan de Waterdijk 1 is minimaal één territorium aanwezig in 2016. Hier was destijds geen toestemming verkregen om het gehele erf te onderzoeken. Bij onderzoek in 2019 zijn op het erf 10 tot 15 foeragerende huismussen aangetroffen. Dit betreft zowel adulte als jonge dieren. U schat in dat er drie tot vijf nesten van huismus aanwezig zijn op de Waterdijk 1. In de directe omgeving van het plangebied (binnen 200-500 meter) zijn diverse nestplaatsen van de huismus aanwezig op naburige erven met agrarische bebouwing en woonhuizen.

Kerkuil

In een te slopen vrijstaande paardenstal bij Waterdijk 3 is in 2016 een roestplaats van de kerkuil aanwezig. Op de zolder van het woonhuis aan de Waterdijk 5 zijn toen veel oude en verse braakballen van de kerkuil aangetroffen. Actualiserend onderzoek in 2019 bevestigt dat de roestplaats aan de Waterdijk 5 nog steeds in gebruik is. Het betreft een roestplaats die het afgelopen winterseizoen frequent werd gebruikt door kerkuil. Tijdens de inventarisatierondes zijn geen kerkuilen aangetroffen in het plangebied. Van vaste nestplaatsen in het plangebied is geen sprake.

Steenuil

Tijdens de uitgevoerde vleermuisbezoeken in 2015 en het aanvullend onderzoek naar uilen in 2016 is de steenuil meermalen waargenomen op en nabij de te slopen schuur aan de Waterdijk 5. Bij de schoorsteen van de naastgelegen boerderijwoning is een parend steenuilpaartje waargenomen. Het is toen niet duidelijk geworden of het om een nestplaats ging, of om roestplekken. U gaat daarom uit van een vermoedelijke vaste nestplaats van de steenuil. De exacte nestlocatie is niet gevonden, ondanks onderzoek volgens de geldende protocollen.

Bij de onderzoeken in 2019 is de steenuil niet meer aangetroffen bij de Waterdijk 5. Sinds de winter van 2017/2018 is de steenuil door de bewoner niet meer waargenomen op Waterdijk 5. Ook tijdens de veldbezoeken zijn geen sporen aangetroffen van steenuil. De schuren worden in het kader van het exploitatieplan geamoveerd. De woning valt buiten de exploitatie.

De steenuil is nu al enkele jaren niet meer waargenomen in het plangebied (ook niet door Ecogroen in 2019). Het onderzoek van Ecogroen uit 2019 naar de aanwezigheid van de steenuil is niet conform de methode "kennisdocument steenuil van BIJ12" uitgevoerd. Toch gaat u ervan uit dat de conclusie gerechtvaardigd is dat de steenuil er niet voorkomt. Los van het onderzoek van 2019 zijn er voldoende waarnemers die 's avonds of 's nacht in het gebied vertoeven – of er zelfs wonen. Ook zij hebben geen steenuil waargenomen.

²⁴ EDO-kenmerk 2019/0355026, 2020/0078158, 2020/0078161.

Bever

De bever is zich in het plangebied gaan vestigen sinds de verlegging en herinrichting van de Dortherbeek is afgerond. In 2016 is een beverburcht aangetroffen op de noordoever van de Dortherbeek, tussen het plangebied en de A1. Deze burcht blijft behouden. Via NDDFF zijn meerdere waarnemingen van bevers gedaan en zijn vraatsporen gevonden op deze locatie in de jaren, met de meest recente waarneming uit 2019.

Gewone dwergvleermuis

In 2015 en 2016 zijn geen vaste verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen gevonden in het plangebied. In aanwezige bomen zijn ook geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Wel is één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen bij Waterdijk 2 (buiten het plangebied). Op deze locatie wordt de bebouwing met de zomerverblijfplaats niet gesloopt.

Bij de onderzoeken van 2019 zijn wel verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aangetroffen, die bij eerdere onderzoeken nog niet aanwezig waren of gevonden zijn. Bij Waterdijk 1 zijn twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis gevonden in de linker voorzijde van het woonhuis achter het dakbeschot. Onder de nok van de achtergevel van het woonhuis aan de Deventerweg 60 zijn aan het eind van de kraamperiode op 9 juli 2019 zes invliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen en later in het seizoen nog drie baltsende dieren. Het betreft mogelijk een zomerverblijfplaats van zes gewone dwergvleermuizen bestaande uit mannetjes en mogelijk jonge dieren die nog niet deelnemen aan de voortplanting óf een kleine kraamverblijfplaats van volwassen vrouwtjes met vliegvlugge jongen. De locatie wordt ook als paarverblijfplaats gebruikt.

Het plangebied vormt beperkt foerageergebied voor soorten als de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis.

Das

De aanwezigheid van een dassenburcht binnen het plangebied is in 2008 al vastgesteld. In 2014, 2015, 2016 en 2019 is de aanwezigheid van de das en het gebruik van het terrein door de das onderzocht, onder meer door monitoring. De lokale dassenpopulatie wordt sinds meerdere jaren gemonitord door Silvavir Ecologisch Advies. De laatste resultaten zijn van 3 juni 2019. Ecogroen heeft in 2015, 2016 en 2019 onderzoek verricht naar de das.

In de tuin bij de woning aan Waterdijk 2, in de westelijke bufferzone, zijn dassen waargenomen en is in eerder onderzoek een dassenburcht vastgesteld (Ecogroen, 2015). De das maakt in 2019 nog altijd gebruik van het terrein. In bijlage 8 van dit besluit is de locatie van de dassenburcht weergegeven. In de tuin is een bewoonde grote burcht (met vier pijpen) aanwezig waar in 2016 twee dassen aanwezig waren. Aantallen uit andere onderzoeken variërenden toen van één tot drie dassen. Op camerabeelden zijn eind juli 2019 drie dassen waargenomen op deze locatie. Er is volgens u geen sprake van een kraamburcht. Uw ecologisch adviseur (Ecogroen) heeft het echter over een dassenfamilie²⁵. Omdat op deze locatie al 10 jaar lang dassen leven, gaan wij ervan uit dat het hier wel gaat om een burchtlocatie waar jongen geboren worden. In het verleden (tot 2016) waren op deze locatie aan de Waterdijk 2 ook een incidenteel gebruikte bijburcht (in de tuin) en enkele pijpen in een aanliggend perceel (toen in gebruik als maisperceel) aanwezig. Deze verblijfplaatsen zijn in 2019 niet waargenomen.

In het reeds afgeronde oostelijke deel zijn in 2019 en in de voorgaande jaren dassen onderzocht in de greppel naast het spoor nabij Truckpoint in Deventer Oost. In 2019 is een kraamburcht met vijf hollen met verse graafsporen gevonden, waarvan één hol in het spoortalud aanwezig is en de andere in het talud aan de kant van het industrieterrein. In het westelijke talud aan de kant van het industrieterrein zijn dassen met een jong waargenomen (camera) in mei 2019. Ook zijn dassen waargenomen aan de spoortaludzijde. In bijlage 6 van dit besluit is de locatie van deze hollen weergegeven.

Wissels en looproutes zijn in 2019 in kaart gebracht (weergegeven in bijlage 8). Ter hoogte van het spoortalud over de Dortherbeek zijn in 2019 dassenputjes en een oude latrine aangetroffen. Uit het onderzoek dat u met een wildcamera heeft uitgevoerd bleek dat de droge oeververbinding bij het spoor niet wordt belopen door dassen. Twee wissels dwars op het spoor zijn niet met zekerheid vastgesteld. Overige wissels en sporen leiden vanuit de twee burchten met name naar de bufferzone.

Het plangebied heeft u beoordeeld op geschiktheid als foerageergebied voor das, alsook de oppervlakten weergegeven per geschiktheidsklasse (zie bijlage 8). Hooilanden en bemeste graslanden in kleinschalig landschap zijn aan te merken als optimaal foerageergebied. Meer grootschalige graslanden zijn weergegeven als suboptimaal foerageergebied en bosgebieden en akkers als marginaal leefgebied. Door

²⁵ Natuurtoets Bedrijvenpark A1 Deventer, Ecogroen, 12 december 2019.

de aanleg van de oostelijke bufferzone is in de loop der jaren het areaal optimaal foerageergebied vergroot vanwege de aanplant van hagen, bosjes en houtsingels en het bloemrijk beheren van graslanden.

Steenmarter

Uit onderzoeken (o.a. uit 2013) blijkt dat de steenmarter op diverse plaatsen in het plangebied aanwezig is. In het onderzoek van 2016 werd in de woning op het erf Waterdijk 5 een mogelijke voortplantingsplaats gevonden. Er zijn ook resten van een dood exemplaar aangetroffen, alsmede talrijke uitwerpselen. Tijdens onderzoek in 2019 is de steenmarter niet meer gevonden op deze locatie, maar wel een verse keutel. Omdat u geen toestemming kreeg om Waterdijk 1 te bezoeken, is het onderzoek naar de steenmarter in 2015/2016 daar niet uitgevoerd. In 2019 is hier wel onderzoek uitgevoerd. Op deze locatie is één keutel van de steenmarter gevonden, maar geen verblijfplaats.

Overige soorten

In een aangelegde poel in de oostelijke bufferzone is de kamsalamander vastgesteld. De kamsalamander komt in de omgeving ook voor. Het is niet aannemelijk dat de kamsalamander de dijk en de weg over zal steken en tot in het plangebied zal komen.

Stroomopwaarts langs de Schipbeek bij Bathmen (de Dortherbeek mondt hierin uit aan de noordzijde van het plangebied), zijn waarnemingen bekend van de beekrombout. Langs de Dortherbeek is de soort tot dusverre echter nog niet gevangen. Negatieve effecten als gevolg van de beoogde plannen zijn niet te verwachten aangezien de ontwikkelingen niet in of langs de Dortherbeek plaatsvinden.

Conclusie

De actualiserende onderzoeken van 2015/2016 en van 2019 vormen, samen met alle eerdere onderzoeken, een goed beeld van de aanwezigheid van beschermde soorten. De onderzoeken uit 2015/2016 en 2019 vormen voor ons de basis van de effectbeoordeling. Ze geven een voldoende beeld van de aanwezigheid van de huismus, kerkuil, steenuil, bever, gewone dwergvleermuis, das en de steenmarter.

C1.2 Effectbeoordeling, mitigerende en compenserende maatregelen en staat van instandhouding

Huisumus

Bij de onderzoeken in 2016 zijn twee territoria van huismus aangetroffen in de bebouwing van Deventerweg 56. Hoewel in 2019 geen nesten meer zijn gevonden in de bebouwing van Deventerweg 56, treft u wel maatregelen voor de twee nesten. In het mogelijk te slopen woonhuis van de Waterdijk 1 is één territorium aangetroffen. Omdat onduidelijk is hoeveel nesten precies aanwezig zijn in de schuren van de Waterdijk 1 wordt hier op basis van foeragerende dieren uitgegaan van 5 territoria. Door het verwijderen van woningen en schuren worden nesten en rustplaatsen van ongeveer 7 huismuspaartjes beschadigd en vernield.

Het gehele perceel aan de Deventerweg wordt verwijderd. De planning van de sloop is nog onbekend. Meerdere schuren en mogelijk ook de woning op de locatie Waterdijk 1 worden verwijderd eind 2019 of begin 2020.

Voor de huismus zijn per augustus 2019 of eerder 18 tijdelijke nestkasten (type 'systeem nestkast huismus ECO) geplaatst aan bebouwing van nabijgelegen erven. De nestkasten zijn in clusters opgehangen van zes stuks op de locaties Waterdijk 2, Deventerweg 52 en 54 (zie bijlage 6 voor de locaties van deze nestkasten). Aanvullend worden nog 6 kasten geplaatst bij Waterdijk 2. De panden zijn momenteel in eigendom van de gemeente. De kruidenrijke berm en randen van de wal met bosschages zijn eigendom van de gemeente, waarmee geschikt foerageergebied rondom de nestkasten ook gewaarborgd is. De tijdelijke huismuskasten hangen op korte afstand van de huidige nesten, waardoor het aannemelijk is dat de huismus reeds bekend is met deze kasten. Gezien de lange looptijd van het project is het noodzakelijk dat de tijdelijke kasten geruime tijd aanwezig blijven in het plangebied. Bij eventuele verkoop van de bebouwing waar deze kasten hangen moet middels een kettingsbeding in de koopovereenkomst geborgd worden dat deze 24 kasten functioneel blijven tot de nieuwbouw is gerealiseerd (voorschrift 36). Het verhangen of wegnemen van de nestkasten moet u aanvullend buiten de kwetsbare perioden doen, maar wel nadat permanente voorzieningen in de omliggende nieuwbouw is gerealiseerd (voorschrift 6).

Voorafgaand aan de sloop van woningen en schuren moeten (potentiele) nesten van de huismus ongeschikt gemaakt worden. Het ongeschikt maken moet buiten de kwetsbare perioden van de huismus plaatsvinden. De woning aan de Waterdijk 1 moet, in verband met de aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis, ongeschikt gemaakt worden in maart 2020, mits sprake is van avondtemperaturen van

>8 graden Celsius. Of in de periode september-oktober. Het ongeschikt maken van (potentiele) nesten moet plaatsvinden door dakpannen of andere materiaal voorzichtig te verwijderen. Indien sloopwerkzaamheden plaatsvinden tijdens een kwetsbare periode, dan dienen de betreffende verblijfplaatsen voor aanvang van de kwetsbare periode ongeschikt gemaakt te worden. De wijze van ongeschikt maken is opgenomen in voorschrift 7.

Het vervolgens slopen van bebouwing zal ertoe leiden dat de dan nog aanwezige huismussen vertrekken. Hierdoor wordt het doden van de huismus voorkomen. Omdat mogelijk onvoldoende tijdelijke alternatieve nestvoorzieningen zijn aangeboden, wordt een deel van de huismussen wel verstoord. Deze verstoring heeft echter geen wezenlijk invloed op de populatie, omdat voldoende permanente voorzieningen worden getroffen en omdat in de directe omgeving waarschijnlijk bestaande alternatieve nestplekken gevonden kunnen worden.

U stelt voor om minimaal 14 permanente verblijfplaatsen te creëren in de vorm van vogelvides of inbouwkasten van het type NK MU 06 Nestkast Mus (VivaraPro). In het bestemmingsplan wordt geregeld dat bij de bouw van nieuwe (bedrijfs)panden (waarbij natuurinclusief bouwen het uitgangspunt is) ook een aantal punten gehaald moeten worden voor permanente kasten voor huismussen. Hiermee wordt dit geborgd. Daarnaast zal bij verkoop van de panden waar nu al de tijdelijke nestkasten geplaatst zijn bedongen worden dat bij renovatie/verbouw er vogelvides of kasten van het genoemde type aangebracht worden. Wij hebben voorschrift 36 opgenomen om te borgen dat u deze afspraken nakomt, en dat derde partijen de permanente voorzieningen opnemen in nieuwbouw.

Kerkuil

In de te slopen paardenstal bij Waterdijk 3 was in 2016 een roestplaats aanwezig. U heeft sindsdien alle bebouwing op dit erf verwijderd, behalve de paardenstal. Tijdens onderzoek in 2019 is deze roestplaats niet meer gevonden. Met het verwijderen van bebouwing heeft u mogelijk de functionaliteit van de paardenstal als roestplaats in het geding gebracht. Mogelijk dat u hier in overtreding bent geweest. U stelt wel voor om deze roestplaats te compenseren.

Op de zolder van het woonhuis aan de Waterdijk 5 zijn ook aanwijzingen gevonden van een roestplek. Bij Waterdijk 5 worden diverse schuren verwijderd tussen januari - maart 2020. De roestplaats in het woonhuis aan de Waterdijk 5 blijft behouden, maar op dit erf worden wel verschillende schuren gesloopt na het verkrijgen van een ontheffing. Mogelijk dat door alle sloopwerkzaamheden ook de roestplaats verlaten zal worden.

Om negatieve effecten te voorkomen is in mei 2019 een nieuwe roestplek gerealiseerd door het ophangen van een nestkast bij de Waterdijk 2 (kapschuur). Deze nestkast biedt niet alleen ruimte voor kerkuilen om te roesten maar ook om er te broeden. De ruimte is het gehele jaar geschikt voor kerkuilen. De nestkast hangt bij een pand dat gemeentelijk eigendom is. Bij verkoop zal door middel van een kettingbeding opgenomen worden dat de kast gehandhaafd moet blijven.

Voor de roestplaats aan de Waterdijk 5 gaat u in samenwerking met de vogelwerkgroep nog kerkuilenkast realiseren op het erf van de Dortherweg 13. Dit moet een inpandige kast worden. U dient voor 1 april 2020 deze kast geplaatst te hebben (voorschrift 11). Om te borgen dat de kerkuil duurzame roestplaatsen blijft hebben, is voorschrift 36 opgenomen.

In bijlage 6 van dit besluit is weergegeven waar de nestkast aan de Waterdijk 2 is opgehangen, en waar de nestkast aan de Dortherweg 13 opgehangen zal worden.

U geeft aan dat geen kwetsbare perioden zijn voor werkzaamheden aan een roestplaats van de kerkuil. Echter, tijdens zeer winterse perioden (met een gesloten sneeuwdek van minimaal 15 centimeter of bij strenge vorst) zijn de nestkasten van belang als rustplaats. Ook vormen de betreffende schuren tijdens deze omstandigheden nog een belangrijke voedselbron (muizen). Hiermee moet rekening gehouden worden (voorschrift 9). Door de aanvang van sloopwerkzaamheden zal de aanwezige kerkuil zelfstandig de huidige roestplaatsen verlaten en op zoek gaan naar alternatieve roestplaatsen.

Met de lokale vogelwerkgroep is afgesproken dat Stichting IJssellandschap voor de jaarlijkse monitoring van de kasten (Waterdijk 2 en Dortherweg 13) voor kerkuilen zorgt. Indien de kasten niet meer functioneel zijn, zoeken zij en de gemeente Deventer naar een oplossing om de kasten wel functioneel worden (onderhoud, vervangen kast, andere locatie). Hiermee is de functionaliteit van de kasten ook geborgd. U moet er als ontheffinghouder voor zorgen dat de nog op te hangen nestkast duurzaam in stand gehouden worden. Daarom hebben wij voorschrift 36 opgenomen.

Steenuil

Sinds de winter van 2017/2018 is de steenuil door de bewoner niet meer waargenomen op Waterdijk 5. Ook tijdens de veldbezoeken zijn geen sporen aangetroffen van steenuil. De steenuil is ook in 2019 niet meer aangetroffen bij Waterdijk 5. Omdat op deze locatie in het verleden wel sprake was van aanwezigheid van de steenuil, is besloten om compensatie te treffen.

Er worden in totaal vier steenuilenkasten opgehangen in de directe omgeving van Waterdijk 5. Een van de kasten komt in een te behouden boom op of nabij het erf van Waterdijk 5. Een tweede kast komt op het erf van Waterdijk 2. Een derde kast komt op het erf van de Dortherweg 13. De vierde kast komt in een boom ten westen van het spoortalud. Hierbij wordt rekening gehouden met de toekomstige activiteiten van het industrieterrein. De locaties zijn weergegeven in bijlage 6 van dit besluit. De steenuilenkasten worden opgehangen in samenwerking met de vogelwerkgroep. Alle kasten worden marterproof steenuilenkasten zoals te koop bij de Vogelbescherming/Vivara. Het gaat om geschikte nestkasten, waarin zowel gerust als gebroed kan worden. De locaties liggen in of tegen de bufferzone. Hierdoor zal voldoende foerageergebied aanwezig zijn en ontwikkeld worden, waar mogelijk een broedpaar voldoende aan zal hebben. Voor een roestplaats zal de omgeving momenteel al voldoende functioneel zijn. Met de lokale vogelwerkgroep is afgesproken dat Stichting IJssellandschap voor de jaarlijkse monitoring van de opgehangen kasten voor steenuilen zorgen. Indien niet meer functioneel wordt met de gemeente Deventer gezocht naar een oplossing (onderhoud, vervangen kast, andere locatie). Zodanig dat deze kast(en) wel functioneel wordt. Hiermee is de functionaliteit van de kasten ook geborgd. U moet er als ontheffinghouder voor zorgen dat de nog op te hangen nestkasten duurzaam in stand gehouden worden. Daarom hebben wij voorschrift 36 opgenomen.

De westelijke bufferzone wordt optimaal ingericht voor de steenuil als foerageergebied. Ten zuiden van de aan te leggen grondwal blijven de overige gronden hun huidige functie (paardenwei) behouden, versterkt met de aanplant van diverse bomen, fruitbomen en heggen. In de huidige functie is al gebleken dat het gebied geschikt is als foerageergebied voor steenuil. Er was namelijk een territorium aanwezig, en territoria van steenuilen bevinden zich voornamelijk in een straal van 250 meter rondom het nest. De gemeente Deventer heeft niet het voornemen om gronden van het westelijk deel volledig in eigendom te krijgen, dus het gebruik en beheer zal bij eigenaren blijven liggen en zal naar verwachting hetzelfde blijven als het nu is. Wel wordt het gebied versterkt met landschapselementen zoals bomen, fruitbomen en heggen om het nog geschikter te maken voor de doelsoorten. De berm van de gemeentewegen worden extensief beheerd. Het exploitatieplan waarborgt de inrichting en het gebruik (en dus kwaliteit) van het gebied. Het inrichtingsplan voor de westelijke bufferzone is nog in ontwerp. Dit plan wordt nog verder uitgewerkt.

Er dient bij de sloop van schuren op Waterdijk 5 rekening te houden met de eventuele aanwezigheid van de steenuil. Dit doet u door voorafgaand aan de sloop een controle uit te voeren (voorschrift 16). Ook dient bij het uitvoeren van de werkzaamheden voor het inrichten van de bufferzone rekening te worden gehouden met eventuele verstoring van de aanwezige steenuil(en). Dit is opgenomen in voorschrift 15. Er mag daarom geen bouwverlichting uitstralen in de bufferzone tussen zonsondergang en zonsopgang. Ook moet er vanaf het perceel altijd een deel van het foerageergebied te bereiken zijn tijdens de uitvoering. U dient in het ecologische logboek op te nemen wanneer u de vier nestkasten hebt opgehangen en wanneer de opstallen op Waterdijk 5 gesloopt zijn.

Bever

Aan de noordoever van de Dortherbeek is een verblijfplaats van bever aanwezig. Deze voortplantingsplaats en rustplaats blijft behouden. In de directe omgeving van deze verblijfplaats worden wel versturende werkzaamheden uitgevoerd tijdens de realisatiefase (bouwrijpmaken van percelen en de bouw van bedrijfspanden) en de in gebruik name als bedrijfsbestemming (verlichting en mogelijke verkeerslactoffers). Daarom is het belangrijk dat mitigerende maatregelen worden getroffen om verstoring te voorkomen. Op deze manier kan de verblijfplaats behouden blijven en functioneel blijven. Zodoende treedt geen verstoring op, en is geen sprake van een verbodsovertreding. Om dit te borgen moet u een ecologisch werkprotocol maken. Ondernemers die zich willen vestigen op de kavels grenzend aan de bufferzone of aan de Dortherbeek moeten bij de werkzaamheden dit ecologisch werkprotocol volgen (voorschrift 43). Dit protocol dient in het ecologische logboek opgenomen te worden. U dient de ontwikkelende partijen die kavels bouwrijpmaken en bouwwerkzaamheden uitvoeren op de hoogte te stellen van dit ecologische werkprotocol, zodat zij daar rekening mee houden. In dit ecologische werkprotocol moet u in ieder geval het volgende opnemen:

- Op kavels langs de Dortherbeek mogen geen graaf-, hei- of bouwwerkzaamheden uitgevoerd worden die een verstoring vormen voor de bever. Versturende werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden in de periode van 1 september tot en met eind april.
- Er mag geen bouwverlichting of permanente verlichting uitstralen naar de Dortherbeek, met name tussen zonsondergang en zonsopgang.

Om te voorkomen dat de bever opzettelijk wordt gedood, dient u maatregelen te treffen om dit te voorkomen. Daarom moet u een kerend kleinwildraster plaatsen langs de Dortherbeek en de bufferzone (oost en west).

Ook dient rekening te worden gehouden met de potentiële uitbreiding van het leefgebied van de bever langs de Dortherbeek. Gedurende de looptijd van deze ontheffing kan de bever namelijk op nieuwe plekken langs de Dortherbeek holen en burchten maken. Daar moet u tijdens de uitvoering van het gehele project voor waken (voorschrift 44).

Voor de bever is geen ontheffing nodig, omdat voldoende mitigerende maatregelen worden getroffen om eventuele verstoring te voorkomen. Er is dan geen sprake meer van een verbodsovertreding.

Gewone dwergvleermuis

De zomer- of kraamverblijfplaats en paarverblijfplaats in de nok van de woning aan de Deventerweg 60 en de zomerverblijfplaatsen in de woning aan de Waterdijk 1 worden beschadigd en vernield door de sloopwerkzaamheden.

- Tijdelijke verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

U stelt voor om drie tijdelijke vleermuiskasten van het type VK SK 02 of 03 (VivaraPro) op te hangen aan gebouwen in de omgeving. Deze tijdelijke kasten moet u nog plaatsen. Het plaatsen van deze kasten moet gebeuren onder de door u voorgestelde omstandigheden (voorschrift 20). Deze kasten kunnen tijdelijk fungeren als kraamverblijfplaats of zomerverblijfplaats. Van belang daarbij is dat deze tijdelijke vleermuiskasten en de huidige kraamverblijfplaats/zomerverblijfplaats minimaal een volledig kraamseizoen tegelijkertijd aanwezig zijn. Op deze manier kan de groep vleermuizen voldoende bekend raken met deze kasten als tijdelijke verblijfplaats. Deze kasten moet u op zo kort mogelijk afstand van de huidige verblijfplaatsen ophangen, zoals op aanliggende en te behouden woonerven. Dit alles betekent dat u voor 1 april 2020 de drie tijdelijke kasten geplaatst moet hebben, en dat de woning aan de Deventerweg 60 vanaf september 2020 ongeschikt gemaakt kan worden. Dit is belangrijk voor het in stand houden van de lokale populatie. U moet contact opnemen met ons meldpunt, zodat u deze tijdelijke vleermuiskasten hebt geplaatst. Deze handelwijze is opgenomen in voorschrift 19.

In uw aanvullende gegevens van augustus 2019 blijkt dat u ook vier tijdelijke, houten vleermuiskasten hebt opgehangen aan de woningen van de nabijgelegen adressen Deventerweg 52 en 54. Deze houten kasten heeft u in ieder geval voor augustus 2019 opgehangen. Gezien de korte afstand ten opzichte van de huidige zomerverblijfplaatsen, is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis één van deze kasten zal gaan gebruiken als alternatieve zomerverblijfplaats. Het slopen van de woning aan de Waterdijk 1 kan, rekening houdende met de mogelijke aanwezigheid van de huismus, uitgevoerd worden in maart 2020, mits sprake is van avondtemperaturen van >8 graden Celsius. Of in de periode september-oktober.

Gezien de lange looptijd van het project is het noodzakelijk dat de tijdelijke vleermuiskasten geruime tijd aanwezig blijven in het plangebied. Bij eventuele verkoop van de bebouwing waar deze kasten hangen moet middels een kettingbeding in de koopovereenkomst geborgd worden dat de vleermuiskasten functioneel blijven tot de nieuwbouw is gerealiseerd, en waarbij minimaal 6 maanden extra gewenningstijd wordt gehanteerd (voorschrift 36). Het verhangen of wegnemen van de vleermuiskasten moet u aanvullend buiten de kwetsbare perioden doen, maar wel nadat permanente voorzieningen in de omliggende nieuwbouw is gerealiseerd (voorschrift 21).

- Permanente verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

U stelt voor om in totaal vier nieuwe verblijfplaatsen te realiseren. Dit is gezien de aanwezigheid van een mogelijke kraamverblijfplaats en enkele zomerverblijven en een paarverblijf te weinig. Daarom dient u tijdens de bouwwerkzaamheden (permanente situatie) minimaal acht verblijfplaatsen te realiseren in kopgevels. De verblijfplaatsen worden gerealiseerd door het beschikbaar stellen van een spouw(muur) waarvan de binnenzijde ruw is afgewerkt of door het inbouwen van (achtmaal) zes geschakelde kasten van type IB-VL-01 in combinatie met IB-VL-02 van Vivara. In bijlage 7 van dit besluit is weergegeven hoe deze (schakeling van) kasten eruit zien. De permanente verblijfplaatsen moeten in de nieuwe bebouwing op de percelen van de huidige verblijfplaatsen gerealiseerd worden. Naast de tijdelijke en permanente verblijfplaatsen wordt ook een verblijfplaats gerealiseerd in de westelijke grondwal van de bufferzone. Als alternatief hiervoor wordt een vleermuistoren geplaatst.

Door de plaatsing van de voorgestelde inpannige voorzieningen op de locaties van de huidige verblijfplaatsen wordt gezorgd voor duurzame alternatieven. Wij hebben voorschrift 24 opgenomen om te borgen dat deze voorzieningen worden geplaatst op de locaties Deventerweg 60 en Waterdijk 1. Het plaatsen van deze voorzieningen dient onder dezelfde omstandigheden te gebeuren als bij de tijdelijke vleermuiskasten (voorschrift 20). Wij hebben in voorschrift 23 nader gespecificeerd onder welke

omstandigheden de spouwmuren van de nieuwbouw geschikt gemaakt moeten worden, indien voor deze optie wordt gekozen.

U moet borgen dat de ontwikkelende partijen van de kavels op de (voormalige) adressen Deventerweg 60 en Waterdijk 1 de permanente voorzieningen opnemen in hun bouwplannen, cq ontwerp van de nieuwbouw (voorschrift 36). U gaat namelijk niet zelf bedrijfskavels bouwen, maar u bent wel de ontheffinghouder.

De aanleg van een ondergrondse verblijfplaats in de westelijke grondwal is bovenwettelijk, omdat dergelijke plekken niet in gebruik genomen gaan worden als zomer- of kraamverblijfplaats maar als winterverblijfplaats (welke waarschijnlijk gebruikt gaat worden door andere vleermuissoorten dan gewone dwergvleermuis). U geeft aan dat een vleermuistoren, als alternatief voor de voorziening in de grondwal, geplaatst kan worden. Mogelijk dat deze toren wel kan functioneren als zomer- of kraamverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Omdat u al goede voorzieningen laat inbouwen in nieuwbouw, is deze vleermuistoren niet verplicht. Maar gezien de groene opzet van het bedrijventerrein, adviseren wij u om deze vleermuistoren in ieder geval te plaatsen. In de bufferzone bijvoorbeeld.

- **Zorgvuldig handelen**

De werkzaamheden aan de woningen worden uitgevoerd op het moment dat vleermuizen afwezig zijn in de verblijfplaatsen en nadat de gewenningsperiode voor de alternatieve tijdelijke verblijfplaatsen is verstreken. Het kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017) geeft aan dat maatregelen genomen mogen worden om de bestaande verblijfplaatsen ongeschikt te maken. Dit wordt gedaan door het plaatsen van exclusion flaps aan het eind van de actieve periode van de kraam- en zomerverblijfplaatsen, namelijk van september tot en met medio oktober. Na het plaatsen van 'exclusion flaps' wordt gewacht totdat minimaal zeven nachten voorbij zijn, die geschikt zijn voor vleermuizen om te gaan foerageren. Dan kan ervan uitgegaan worden dat de vleermuizen de verblijfplaatsen in die zeven geschikte nachten verlaten hebben en door de exclusion flap niet terug kunnen keren.

De zomerverblijfplaatsen in de woning aan de Waterdijk 1 dienen ongeschikt gemaakt te worden in maart 2020. Als dat niet mogelijk is, moet het ongeschikt maken plaatsvinden in de perioden september-oktober 2020 en verder of april-half mei 2021 en verder. Deze laatste twee perioden gelden ook voor de woning aan de Deventerweg 60.

De voorgedragen methode voor het ongeschikt maken is in grote lijnen voldoende. Aanvullend dient u na het plaatsen van exclusion flaps nog een extra controle uit te voeren met behulp van een batdetector. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige(n). Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra maatregelen getroffen worden om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. De ecologisch deskundige bepaalt dat, maar in ieder geval dienen wel tochtgaten gemaakt te worden in spouwmuren en/of daklijsten en gevelpannen verwijderd te worden. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. De werkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn. Op deze wijzen wordt voorkomen dat eventueel aanwezige vleermuizen worden gedood tijdens de werkzaamheden. Daarom hebben wij bovenstaande handwijze opgenomen in voorschrift 22.

- **Overige vleermuisfuncties**

Door het beschikbare foerageergebied in de omgeving (bosschages, Dortherbeek en dergelijke) en de kleinschalige inrichting van de bufferzone blijft er voldoende kwalitatief hoogwaardig foerageergebied beschikbaar. In het plangebied en de omgeving blijven (ook in de toekomstige situatie) voldoende alternatieve vliegroutes en foerageergebieden voorhanden. Dit heeft tot gevolg dat geen sprake is van aantasting van een essentieel foerageergebied en compensatie is dan ook niet aan de orde.

Ondernemers die zich willen vestigen op de kavels grenzend aan de bufferzone of aan de Dortherbeek moeten bij werkzaamheden een ecologisch werkprotocol volgen. Hierin staat hoe schade aan beschermde soorten het beste worden voorkomen. Dit betreft ook foeragerende vleermuizen over de Dortherbeek.

Uitvoering van het project leidt tot het beschadigen en vernielen van een zomerverblijfplaats en een kraamverblijfplaats/grote zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Mogelijk dat deze verblijfplaatsen ook tijdens milde winterperiodes gebruikt worden als winterverblijfplaats door enkele exemplaren van de gewone dwergvleermuis.

Das

De dassenburchten (tuin van Waterdijk 2 en in het oostelijke deel langs de spoorgreppel) worden niet aangetast en blijven behouden. De burchten en de directe omgeving worden gespaard en in het ontwerp van de bufferzone meegenomen. De kwaliteit en kwantiteit van optimaal foerageergebied en wissels

behorend bij de burcht, bijburchten en vluchtpijpen langs de spoorgreppel ondervinden geen negatieve effecten ten gevolge van de voorgenomen werkzaamheden. Het foerageergebied en de wissels behorend bij de locatie Waterdijk 2 ondervinden wel negatieve gevolgen door de voorgenomen werkzaamheden in de vorm van (tijdelijke) afname kwaliteit en kwantiteit foerageergebied, onderbreking van looproutes en verstoring. Voor het verwijderen van geschikt foerageergebied en het onderbreken van wissels en looproutes van de das vraagt u een ontheffing aan. Daarnaast kunnen dassen vanuit de bufferzone en foerageergebied rondom de Dortherbeek het bedrijventerrein op komen, waar een grote(re) kans op aanrijdingslachtoffers is. Hier vraagt u ook ontheffing voor aan.

- **Maatregelen voor de das (oost)**

De bufferzone oost is ingericht conform het definitief ontwerp bufferzone oost. En wordt beheerd conform het beheer- en inrichtingsplan. De oostelijke bufferzone is optimaal ingericht door een gevarieerde inrichting en is geschikt als leefgebied voor de das. De oostelijke bufferzone is ingericht als kleinschalig landschap met poelen, hagen (ook voor verplaatsingen van dassen), boomgaarden (met geschikt voedsel zoals mispel, appels en dergelijke), akkers en graslanden. De wallen zijn ook geschikt voor het graven van een (bij)burcht en vluchtpijpen.

Daarnaast vormt deze bufferzone een aanééngesloten groenstructuur in het landschap, geschikt om te foerageren en te verplaatsen en zo in contact te komen met andere dassenfamilies (onder andere uit de omgeving Oxe). Dit is belangrijk voor genetische uitwisseling. De bufferzone maakt deel uit van de corridor tussen Oxe en de uiterwaarden langs de IJssel (via de nog te realiseren faunatunnel).

In 2013 is een droge oeververbinding onder het spoor aangelegd (de locatie van deze verbinding is weergegeven in bijlage 6 van dit besluit). Ter plekke heeft in 2019 monitoring plaats gevonden. In de drie weken dat de camera aanwezig was zijn geen dassen waargenomen op de droge oeververbinding. Wel zijn latrines en putjes aan de oostzijde van de droge oeververbinding aangetroffen, wat duidelijk maakt dat dassen hier wel komen. Ook zijn er meerdere wissels van dassen over het spoortalud gevonden. Deze wissels lopen tot in de oostelijke bufferzone. Dit maakt duidelijk dat dassen de bufferzone kunnen bereiken en deze gebruiken als foerageergebied. Ook vanaf de huidige burcht in de toekomstige westelijke bufferzone (Waterdijk 2) lopen zichtbare wissels tot aan de oostelijke bufferzone. Dassens gebruiken de oostelijke bufferzone als foerageergebied en als verbinding van en naar het gebied Oxe aan de andere kant van de spoorlijn.

- **Maatregelen voor de das (west)**

Het is noodzakelijk om compenserende maatregelen te treffen waardoor het leefgebied van de das in kwaliteit verbetert. Dit is een eis uit de verleende Flora- en faunawetontheffing uit 2011. Door Tauw is in 2011²⁶ uitgewerkt welke compensatietaakstelling hoort bij realisatie van fase 2 (het westelijke deel) van het bedrijventerrein op basis van areaal en kwaliteit van dassenleefgebied dat verloren gaat. Voor fase 2 van het bedrijventerrein geldt een compensatieopgave van 11,2 hectare. Door het gedeelte van de bufferzone dat in fase 2 wordt gerealiseerd te optimaliseren kan een 'winst' van de geschiktheid als leefgebied voor dassen worden behaald van (in hectares uitgedrukt) 7,2 hectare. Dat betekent dat een compensatieopgave resteert met een omvang van 4,0 hectare.

Door Ecogroen is ook een soort taakstelling berekend op basis van hun onderzoek in 2019: In het plangebied is 35 hectare optimaal foerageergebied voor das aanwezig, waarvan 4,9 hectare verloren gaat ten gevolge van de voorgenomen werkzaamheden. Daar staat tegenover dat 1,9 hectare suboptimaal leefgebied wordt verbeterd in optimaal leefgebied voor de das (in de westelijke bufferzone). Per saldo verdwijnt er 3 hectare optimaal foerageergebied. Deze berekening lijkt in lijn te zijn met de berekening uit 2011.

Op basis van de geschiktheidsbeoordeling binnen het plangebied gaat voor de dassenfamilie ter hoogte van Waterdijk 2 foerageergebied tijdelijk verloren, waardoor het duurzaam voortbestaan van deze burcht in het geding komt. U kunt niet inschatten of deze kraamburcht verlaten zal worden door de dassenfamilie. Uw ecologisch adviseur (Ecogroen) adviseert om aanvullend onderzoek uit te voeren naar de geschikt foerageergebied van de das buiten het plangebied, waarna een goede beoordeling gegeven kan worden over de afname van geschikt foerageergebied. Wij geven hieronder eerst uw voorgestelde mitigerende maatregelen weer en zullen daarna in de conclusie beoordelen of dergelijk aanvullend onderzoek nodig is.

Het leefgebied van de das wordt versterkt door de aanleg van de westelijke bufferzone (naast de al gerealiseerde oostelijke bufferzone). In bijlage 9 is de inrichting van de westelijke bufferzone weergegeven. De werkzaamheden omvatten de aanleg van de grondwal en het optimaliseren van het

²⁶ Tauw, 25 januari 2011. Notitie compensatie van dassenleefgebied bedrijventerrein A1, kenmerk N001-4742584NJE-mfv-V01-NL.

leefgebied in de westelijke bufferzone (zoals de aanplant van fruitbomen en dergelijke). De kwaliteit van het leefgebied wordt met name bepaald door de voedselbeschikbaarheid.

In het inrichtingsplan voor de bufferzone west heeft u de volgende maatregelen opgenomen:

- aanleg en versterken van singels en houtwallen met inheemse soorten waardoor de voedselbeschikbaarheid vergroot wordt en de das voldoende dekking heeft om de hele bufferzone als foerageergebied te kunnen gebruiken;
- waar ruimte is, worden mantel- en zoomvegetaties aangelegd die meer dekking en voedsel biedt aan de das, dan alleen boomvormers;
- de grondwallen worden eveneens ingeplant;
- aanleg fruitbomen nabij de burcht, dassentunnel en ter hoogte van overhoekjes voor voldoende voedsel en dekking.

Bovenstaande maatregelen vergroten de structuur in het plangebied. Een belangrijk aandachtspunt is dat de zuidoosthoek van de bufferzone niet geheel moet worden ingeplant met bomen vanwege het voorkomen van de steenuil. Daarom is hier gekozen voor een zone met fruitbomen.

U stelt de volgende maatregelen voor die genomen kunnen worden om de regenwormenstand te verbeteren:

- percelen inzaaien met een gras-klavermengsel en beweiding door koeien;
- beperken van het gebruik van pesticiden, stikstofmeststoffen en grondontsmettingsmiddelen;
- beperken van de grondwaterstandsverlaging;
- opbrengen van ruige stalmest (geen mestinjectie);
- bloten van grasland;
- bij voorkeur 50 procent of meer van het totaal aan grasland moet niet hoger dan 5 centimeter zijn, zodat de dassen voldoende regenwormen kunnen vangen.

We leggen bovenstaande voorstellen op in voorschrift 27, omdat ze tezamen zorgen voor een opwaardering van de huidige situatie in de westelijke bufferzone.

Daarnaast wordt een dassentunnel met geleidende rasters aangelegd onder de N348 (opgenomen in het ontwerp, zie bijlage 8). Ter hoogte van deze locatie van deze tunnel is in 2019 een wissel gevonden. Vermoedelijk een wissel naar een foerageer (mais) locatie. De geleidende structuren en rasters sluiten op deze wissel aan om de kans van gebruik van de tunnel te optimaliseren. De locatie is mede ingegeven doordat meldingen zijn geweest van doodgereden dassen op de N348 nabij de geplande locatie van de tunnel. De planning is momenteel dat de dassentunnel inclusief de flankerende rasters et cetera in september 2020 aangelegd worden bij de reconstructie van de N348 door Rijkswaterstaat in het kader van het Tracébesluit verbreding A1. Door deze dassentunnel hebben de dassen volgens u een groot foerageergebied richting het westen erbij en wordt een veilige oversteek gegarandeerd. Door het aanleggen van een dassentunnel onder de N348 kan de das van het uiterwaardengebied ten westen van het plangebied gebruik maken. In voorschrift 28 is opgenomen hoe deze tunnel aangelegd moet worden.

- Maatregelen voor zorgvuldig handelen en ter voorkoming van verstoring

De werkzaamheden om de westelijke bufferzone in te richten kunnen een verstrend effect hebben op de dassenburcht bij Waterdijk 2, zodanig dat deze dassenburcht (tijdelijk) ongeschikt wordt. Er is niet vastgesteld dat er op deze locatie jongen worden geboren. Ondanks dat er nog geen voortplanting is vastgesteld moet wel met de kwetsbare voortplantingsperiode rekening worden gehouden. In onderstaande tabel is deze kwetsbare periode weergegeven.

Kwetsbare periode	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
Das												

■ = Geen werkzaamheden

■ = Mogelijk werkzaamheden, afhankelijk van klimatologische omstandigheden

■ = Voorkeursperiode werkzaamheden, minst kwetsbare periode

De burcht en de directe omgeving worden gespaard en in het ontwerp van de westelijke bufferzone meegenomen. Verstoring van de dassenburcht wordt voorkomen door bij het inrichten van de westelijke bufferzone geen werkzaamheden uit te voeren in de minst kwetsbare periode in een straal van 50 meter. Verder mag geen bouwverlichting uitstralen in de bufferzone tussen zonsondergang en zonsopgang. Zo kunnen de dassen nog gebruik maken van de burcht in deze periode. Deze maatregelen moeten in een ecologisch werkprotocol worden opgenomen voor kavels grenzend aan de bufferzone.

Daarnaast kunnen dassen het bedrijventerrein op lopen, wat kan zorgen voor verkeersslachtoffers. Ook wordt de grondwal deels voorzien van keerwanden, waardoor dassen ingesloten kunnen raken op het bedrijventerrein zelf. Om dit te voorkomen wordt door de gemeente Deventer een kleinwildraster geplaatst tussen de bufferzone en het bedrijvenpark aangelegd. De locatie van de hekwerken is weergegeven in bijlage 4. Deze komt op de grens tussen het gebied Dortherbeek en de weg op het bedrijvenpark en op de grens tussen de bufferzone en de kavels waar geen grondwal ligt. Het doel van het raster is om verkeersslachtoffers te voorkomen wanneer dassen (en bevers) het bedrijventerrein op zouden zoeken. De bedrijfskavels worden vaak ook afgescheiden met eigen hekwerken en zijn lastig te bereiken voor zoogdieren.

Conclusie beoordeling das

De negatieve effecten op de das zullen met name veroorzaakt worden door de werkzaamheden aan de westelijke bufferzone en voorbereidende werkzaamheden aan het westelijke bedrijvenpark. Omdat het oostelijke bedrijvenpark vrijwel geheel bouwrijp is gemaakt en steeds meer bouwkavels bebouwd worden, zijn de negatieve effecten op de das met name door de habitatverlies van de inrichting van het westelijke bedrijvenpark. Het westelijke bedrijvenpark is 35 hectare groot. Een deel daarvan is in meer of mindere mate geschikt als foerageergebied voor de dassenfamilie. De oostelijke bufferzone levert een beperkte habitatwinst op voor de das, omdat deze zone in de huidige situatie ook al gebruikt wordt door de das. Het is op voorhand onduidelijk of deze dassenfamilie voldoende voedselgronden ter beschikking heeft om succes te kunnen blijven voortplanten op deze locatie. Daarom is het belangrijk dat de dassentunnel onder de N348 in het najaar van 2020 gerealiseerd wordt. Indien aan de westkant van de N348 nog geen dassen leven, maar wel geschikt leefgebied aanwezig is, dan zijn hier potentiële uitbreidingsmogelijkheden voor de dassenfamilie aan de Waterdijk 2. Omdat de dassentunnel op korte afstand van de kraamburcht wordt geplaatst, kan de das aan de andere zijde van de N348 foerageergebied vinden wat verloren zal gaan door de realisatie van het bedrijvenpark. In de afgelopen periode (tot en met nov. 2019) zijn bij u géén waarnemingen van dassen in bedoeld uiterwaardengebied bekend, ondanks dat er rondom Deventer diverse vrijwilligers naar dassen speuren. Wij achten het daarom aannemelijk dat in het bedoelde gebied nog geen dassen aanwezig zijn, maar zonder nader onderzoek kan dit niet met zekerheid gesteld worden. Gezien het mogelijke grote belang van deze tunnel voor de dassenfamilie, is het op voorhand noodzakelijk dat meer bekend wordt over de werkelijke afwezigheid van dassen. Pas dan kunnen wij ons vinden in uw mitigatievoorstel. Wij leggen u daarom een aanvullend voorschrift op (voorschrift 29). Dit voorschrift geeft aan dat u een groot gebied (gelegen tussen de IJssel en de N348, ten zuiden van de A1, ten noorden van de kruising Hankweg/N348) moet onderzoeken op afwezigheid door dassen. Dit onderzoek moet u doen, voordat de dassentunnel onder de N348 is aangelegd. Pas als u uw stelling kan staven met gericht onderzoek, en kan concluderen dat de dassenfamilie van Waterdijk 2 gebruik kan maken van vrij beschikbare voedselgronden aan de westzijde van de N348, mag u pas gronden bouwrijp maken in het westelijke bedrijvenpark. Hiermee bedoelen wij alle voorbereidende werkzaamheden die voedselgronden ongeschikt maken; ophogen met zand, graafwerkzaamheden, wegeaanleg et cetera). Dit alles betekent dat u in betreffende gebied onderzoek moet doen tussen maart en september. Dit onderzoek moet gedaan worden door dassendeskundigen. Pas als de dassentunnel en bijbehorende geleiding aanwezig zijn kan de das een veilige oversteek gegarandeerd worden. Vervolgens mogen de voorbereidende werkzaamheden op het westelijke bedrijventerrein pas starten, wanneer deze tunnel ook daadwerkelijk aanwezig is; hetgeen ook uw voorstel is overigens. Pas als de dassentunnel en bijbehorende geleiding aanwezig zijn kan de das een veilige oversteek gegarandeerd worden. Dit alles betekent ook dat u sterk afhankelijk bent van Rijkswaterstaat, omdat zij de dassentunnel gaan aanleggen. Wij leggen ook voorschriften op over hoe deze tunnel met rasterwerk aangelegd moet worden. Deze voorschriften zijn gebaseerd op uw voorstel. Wij gaan ervan uit dat Rijkswaterstaat dit alles volgens onze voorschriften zal aanleggen. U bent wel van plan om per april 2020 te starten met werkzaamheden in het westelijke deel van het bedrijvenpark. Dit staat echter haaks op uw voorstel om pas te starten met werkzaamheden, indien de tunnel gerealiseerd is. Wij leggen u deze verplichting op, maar realiseren ons dat op beperkte schaal mogelijk wel enkele werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden. Om toch enige ruimte te bieden, hebben wij voorschrift 32 opgenomen.

Indien tegen de verwachting in al wel dassen aanwezig zijn in het gebied ten westen van de N348, dan is de inrichting van de oostelijke en westelijke bufferzone waarschijnlijk niet voldoende om het verlies van foerageergebied op te vangen. Dit betekent dat u in dat geval meer compenserende maatregelen moet treffen binnen en buiten het plangebied en de bufferzones. U dient in dat geval contact met ons op te nemen en een aanvullend compensatieplan aan te leveren (voorschrift 31).

Positief is dat de oostelijke en westelijke bufferzone kan gaan gelden als een lokale migratiezone tussen het bestaande dassenleefgebied aan de oostzijde van de spoorlijn (Oxerhof), en de uiterwaarden van de IJssel aan de westkant van N348. De N348 levert vormt namelijk een barrière en levert de nodige verkeersslachtoffers onder dassen. Dit kan ten goede komen aan de lokale dassenpopulaties.

De dassenfamilie in het oostelijke deel ter hoogte van de spoorgreppel zal geen negatieve effecten ondervinden van het project, mits de mitigerende maatregelen uitgevoerd worden. Belangrijk daarbij is dat de oostelijke bufferzone ingericht en geschikt voor de das is. Wij adviseren Prorail om contact met ons of RVO (ministerie van LNV) op te nemen, indien graafwerkzaamheden van de das in het spoortalud tot problemen kunnen gaan leiden.

Steenmarter

Op basis van de ecologische kenmerken van de steenmarter en de beschikbaarheid van agrarische erven en groenstructuren in het plangebied verwachten wij dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het actuele leefgebied van de steenmarter. Daarbij worden verschillende erven (waaronder Waterdijk 1 en 5) afwisselend bezocht en voor korte of lange tijd gebruikt. Daarom gaan wij ervan uit dat de steenmarter mogelijk nog steeds verblijfplaatsen heeft op de locaties Waterdijk 1 en Waterdijk 5. Vanwege het flexibele gedrag kan de steenmarter zich ook vestigen op andere plekken binnen het plangebied. Zeker wanneer, zoals in dit geval, op verschillende locaties werkzaamheden worden uitgevoerd. Voorafgaand aan de sloopactiviteiten op alle erven binnen het plangebied zal daarom rekening gehouden moeten worden met de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen en exemplaren van de steenmarter. U stelt voor om de bebouwing te slopen in periode juli tot en met februari, tenzij in de kwetsbare periode door een ter zake kundige is vastgesteld dat het te slopen pand niet in gebruik is door steenmarter. Dit is een goed voorstel, en daarom hebben wij dit opgenomen in voorschrift 33.

Ter compensatie worden twee alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd in de vorm van steenmarterkasten. Eén verblijfplaats voor steenmarter is gerealiseerd in 2018 in een bosschage tegenover de Molbergsteeg 1. De andere marterkast komt in de wal van de westelijke bufferzone. Beide locaties zijn opgenomen in bijlage 6 van dit besluit. Samen met de aanwezigheid van de oostelijke bufferzone en de toekomstige inrichting van de westelijke bufferzone wordt op de lange termijn gezorgd voor voldoende verblijf- en foerageermogelijkheden voor de steenmarter. Het plaatsen van de marterkasten en de borging dat de marterkasten aanwezig blijven en foerageergebied aanwezig is opgenomen in de voorschriften 35 en 36.

Overige soorten

Voor de kamsalamander en beekrombout heeft u geen ontheffing aangevraagd. Deze soorten komen niet in het geding door uitvoering van het project. Er zal geen sprake zijn van het overtreden van verbodsbepalingen.

Bufferzone

De bufferzone is (oostelijke deel) en wordt (westelijke deel) aangelegd vanwege effecten op de huismus, kerkuil, steenuil, das en de steenmarter. Ook is de bufferzone ingericht voor andere soorten, welke niet door het plan in de verdrukking komen, zoals diverse flora, kamsalamander, ringslang, broedvogels, kleine marterachtigen, egel en insecten. Ook voor deze soorten is de bufferzone geschikt als verblijfplaats en/of foerageergebied.

De oostelijke bufferzone is gereed volgens plan. Voor dit gebied is een beheer- en onderhoudsovereenkomst getekend met Stichting IJssellandschap en de gemeente Deventer. Deze stichting voert het onderhoud en beheer uit in de oostelijke bufferzone.

Voor de westelijke bufferzone is het uitgangspunt op dit moment dat de zone particulier eigendom blijft. Voor de westelijke bufferzone bent u op dit moment niet 100% eigenaar, maar u heeft met het bestemmings- en exploitatieplan instrumenten om met de eigenaren het beheer en onderhoud te regelen. Het borgen van het afdoende in stand houden van de bufferzone zal door middel van een samenwerkings- of beheersovereenkomst (exploitatieplan) geborgd gaan worden. In de planning is vastgelegd dat er pas omgevingsvergunningen aan bedrijven afgegeven kunnen worden nadat de westelijke bufferzone is gerealiseerd. De percelen die in particulier eigendom zijn en blijven, zijn wel onderdeel van de bufferzone en ook daar worden maatregelen genomen. De functionaliteit van deze delen wordt geborgd door middel van het exploitatieplan.

Mitigerende maatregelen zoals nieuwe verblijfplaatsen worden zoveel mogelijk aan objecten geplaatst die eigendom van de gemeente zijn. Bij verkoop zal door middel van een kettingbeding in de koopovereenkomst geregeld worden dat deze in stand gehouden moeten worden.

Ondernemers die zich willen vestigen op de kavels grenzend aan de bufferzone of aan de Dortherbeek moeten bij de werkzaamheden een ecologisch werkprotocol volgen (voorschrift 43).

Waarborgen staat van instandhouding van betrokken soorten

Door het uitvoeren van werkzaamheden worden de huidige nesten en rustplaatsen van de huismus, en de al dan niet voormalige verblijfplaatsen van de kerkuil en de steenuil onbruikbaar. Gedurende de

uitvoering van de werkzaamheden wordt voldoende rekening gehouden met de aanwezigheid van deze soorten. Er zijn voldoende tijdelijke en permanente voorzieningen aanwezig tijdens en na uitvoering van de werkzaamheden. Het aanbod aan nestmogelijkheden wordt niet minder, en kan naar verwachting vergroot worden. Het is daarom aannemelijk dat de exemplaren van de huismus, kerkuil en de steenuil in het plangebied aanwezig blijven. Omdat deze soorten aanwezig blijven in het plangebied en buiten het plangebied ook voorkomen, is er geen sprake van een verslechtering van de staat van instandhouding.

Door het uitvoeren van werkzaamheden worden verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis onbruikbaar. Gedurende de uitvoering van de werkzaamheden wordt voldoende rekening gehouden met de soort. De werkzaamheden vinden geheel buiten de kwetsbare perioden plaats. Tijdens en na de uitvoering van de werkzaamheden zijn voldoende tijdelijke en permanente alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar waarnaar uitgeweken kan worden. Omdat de gewone dwergvleermuis aanwezig blijft in het plangebied en buiten het plangebied ook voorkomt, wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Direct ten noorden, oosten en zuiden van Deventer komt de das voor. Zonder het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen voor de das zal de dassenfamilie waarschijnlijk de huidige burcht in de tuin van Waterdijk 2 verlaten. Hierdoor verslechtert de lokale populatie ten zuiden van de A1. Door de realisatie van een bufferzone (oost en west), een dassentunnel met geleiding en de afwezigheid van dassen in het gebied ten westen van de N348 zal geen afbreuk gedaan worden van het streven de populaties van de das in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Tijdens een actualiserend onderzoek in 2019 zijn geen daadwerkelijke vaste voortplantingsplaatsen van de steenmarter gevonden. Echter, het is aannemelijk dat gedurende de uitvoering van de werkzaamheden wel voortplantings- of rustplaatsen geschaad worden. Het plangebied vormt namelijk actueel leefgebied. Het aanbod aan verblijfplaatsen wordt in stand gehouden door de plaatsing van twee marterkasten en de groene inrichting van de bufferzone. Hierdoor blijven voldoende verblijfplaatsen aanwezig binnen het plangebied. De functie van het plangebied voor de steenmarter blijft behouden. Er is geen sprake van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de landelijke populatie van de steenmarter.

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van de realisatie en in gebruik name van het bedrijvenpark A1 in Deventer leiden tot het beschadigen en vernielen van nesten, voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de huismus, kerkuil, steenuil, gewone dwergvleermuis, das en steenmarter. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in de artikelen 3.1, lid 2, 3.5, lid 4 en 3.10, lid 1, sub b uit de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

Voor de huismus, kerkuil en de steenuil is geen ontheffing nodig van het opzettelijk storen, omdat geen wezenlijke invloed uitgaat van de opgetreden verstoring door het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen.

Voor de gewone dwergvleermuis is geen ontheffing nodig van het opzettelijk verstoren, omdat voldoende mitigerende en compenserende maatregelen getroffen worden.

Voor de bever is geen ontheffing van het opzettelijke verstoren nodig, mits mitigerende maatregelen uitgevoerd worden om verstoring te voorkomen.

Het doden van de das moet voorkomen worden. Het opzettelijk doden van dassen zal niet aan de orde zijn door toepassen van mitigerende maatregelen.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing

De gemeente Deventer kampt al een geruime tijd met een groot tekort aan ruimte voor bedrijven. De voorraad uitgeefbaar bedrijventerrein is nagenoeg geheel uitgeput. Ondanks inspanningen om binnen de bestaande bedrijventerreinen door herinrichting en herschikking ruimte te creëren blijft er een aanzienlijk tekort aan uitgeefbaar bedrijventerrein bestaan. Het bedrijventerrein is opgedeeld in twee deelgebieden. Het oostelijke deelgebied is sinds een aantal jaar in uitvoering. De oostelijke bufferzone is gereed, en op het oostelijke bedrijventerrein zijn al bedrijven gevestigd. Het westelijke deelgebied vormt een onderdeel van het totale plan. Het westelijke deelgebied niet tot ontwikkeling brengen is geen alternatief om het gewenste doel te bereiken. Het bestemmingsplan is onherroepelijk. Alternatieve locaties kunnen nu niet in ogenschouw genomen worden, maar zijn in het kader van het bestemmingsplan wel voldoende

afgewogen. Uit een afweging tussen vijf verschillende locaties is het voorgestelde plangebied naar voren gekomen²⁷. Ecologisch gezien is dit plangebied echter het minst gunstige alternatief. Daarom heeft de gemeente ervoor gekozen om een bufferzone te realiseren. De herinrichting van de Dortherbeek is ook gunstiger voor natuur.

Het bedrijvenpark A1 betreft een onherroepelijk vastgesteld bestemmingsplan. In relatie tot beschermde soorten is al in 2011 een ontheffing toegekend aan de gemeente Deventer met betrekking tot beschermde soorten in het plangebied van het bedrijventerrein A1 Deventer. Na het definitief vaststellen van het bestemmingsplan zijn al diverse kavels uitgegeven en werkzaamheden begonnen. Samengevat is de locatie van het bedrijventerrein vastgelegd in een onherroepelijk bestemmingsplan en hebben al veel werkzaamheden plaats gevonden. Voor de locatie is er daarom geen logisch alternatief dan continuering van de huidige werkzaamheden op basis van het geldende bestemmingsplan.

Als gewacht wordt met het bouwrijp maken van het westelijke deel totdat het oostelijk deel geheel is uitgegeven betekent dit dat er een tijd geen kavels beschikbaar zijn/uitgegeven kunnen worden. Gelet op de behoefte aan kavels is dit niet wenselijk. Dit ook omdat er (ook) vraag is naar grote kavels (>5 hectare) en sommige bedrijven speciale wensen hebben ten aanzien van de kavels.

Een alternatieve werkwijze is het laten staan van de schuren en bebouwing. Dit zorgt voor behoud van de verblijfplaatsen van de huismus, kerkuil en de steenuil, maar gaat ten koste van de optimale inrichting van de bufferzone. Tevens zou hierdoor een deel van het vastgestelde bestemmingsplan niet gerealiseerd kunnen worden. Hierom wordt een alternatieve werkwijze niet als reëel alternatief gezien. Een andere planning heeft geen toegevoegde waarde voor de aanwezige beschermde soorten. Bij de planning van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare periode van beschermde soorten.

Ondernemers die zich willen vestigen op de kavels grenzend aan de bufferzone of aan de Dortherbeek moeten bij werkzaamheden een ecologisch werkprotocol volgen. Hierin staat hoe schade aan beschermde soorten het beste worden voorkomen. Dit betreft beschermde soorten uit deze aanvraag, maar ook vleermuizen (met name foeragerende vleermuizen over de Dortherbeek) en algemene broedvogels. Ten aanzien van de werkwijze en planning is er geen alternatief met voor beschermde soorten gunstiger effecten.

Voor de uitvoering van de werkzaamheden en de planning wordt voldoende rekening gehouden met de betrokken soorten. Van belang daarbij is dat de staat van instandhouding van deze soorten gewaarborgd kan worden door het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen.

Omdat de werkzaamheden niet op een andere locatie of andere wijze uitgevoerd kunnen worden, en omdat de betrokken soorten voldoende alternatieve verblijfplaatsen hebben, is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten voor de huismus, kerkuil en de steenuil zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en ter bescherming van flora of fauna.

De voorgenomen activiteiten voor de gewone dwergvleermuis zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats, en in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De voorgenomen activiteiten voor de das en steenmarter zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten, ter bescherming van wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats, in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied en in het kader van het algemeen belang.

Wij zijn van oordeel dat de wettelijk belangen, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende zijn aangetoond.

²⁷ Bron: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0150.D124OH01/t_NL.IMRO.0150.D124-OH01_index.html toelichting bij bestemmingsplan, hoofdstuk 4.2; locatiekeuze.

Op 19 juni 2019 hebben de bestuurders van de gemeenten in west-Overijssel en de provincie Overijssel de 'afspraken regionale bedrijventerreinen programmering West Overijssel 2019-2022' ondertekend. Dit betreft een herziening van de programmeringsafspraken uit 2017. Aan de basis van de herziening van de afspraken ligt een onderzoek van de STEC Groep, waarin men voor geheel Overijssel de vraag naar bedrijventerreinen kwantitatief en kwalitatief heeft geraamd. De methodiek die men heeft gebruikt, geeft de ruimtebehoefte weer als resultaat van de verwachte ontwikkeling van de werkgelegenheid, het aandeel van de banen dat op een bedrijventerrein landt en het ruimtegebruik per werknemer. Deze drie componenten zijn regio- en sectorspecifiek opgesteld en bovendien zijn nieuwe data gebruikt dit het mogelijk maken om het huidige ruimtegebruik van bedrijven in kaart te brengen. Vervolgens is deze vraag verdeeld naar de individuele gemeenten. Bij de vraagverdeling naar gemeente is onderscheid gemaakt in de regulier gemengde vraag en de logistieke en industrieel-logistieke vraag. Het A1 Bedrijvenpark is aangemerkt als één van de bovenregionale bedrijventerreinen in West Overijssel en kan beide typen vragen accommoderen. Voor Deventer hebben de afspraken geen consequenties. Het A1 Bedrijvenpark (oostelijk en westelijk deel) voorziet in zowel de (boven)regionale vraag als de lokale vraag. De start van de kaveluitgifte heeft langer geduurd dan gepland (crisis en bereikbaarheid). Nadat het terrein bereikbaar was via een onderdoorgang en de economie aantrok is de uitgifte vanaf 2014 goed op gang gekomen. De uitgifte blijft dan ook nog een aantal jaar langer dan 2020 doorlopen. De jaartargets voor het A1 Bedrijvenpark zijn bijgesteld van 6,3 ha per jaar naar gemiddeld 4 ha per jaar. De behoefte aan het A1 Bedrijvenpark is daarmee aangetoond. Het tekort aan uitgeefbaar bedrijventerrein heeft negatieve gevolgen voor de sociaal-economische ontwikkeling van de gemeente Deventer. Het bedrijventerrein is van belang voor de instandhouding en groei van de werkgelegenheid in Deventer. Het belang is ook onderkend door de provincie Overijssel, die dit bedrijvenpark heeft opgenomen in het Omgevingsplan.

Voor het bedrijventerrein A1 Deventer is het bestemmingsplan onherroepelijk. Het plan bestaat uit twee delen: het optimaal inrichten van een deel van het gebied voor (beschermde) dier- en plantensoorten en daarnaast het realiseren van een groen bedrijventerrein. Het terrein werd voor de aanleg intensief agrarisch gebruikt en had mede daardoor een beperkte waarde voor natuur. Door de verlegging en natuurlijke inrichting van de Dortherbeek en het inrichten van een hoogwaardige bufferzone kan er kwalitatief goede natuur ontwikkelen en duurzaam behouden blijven. Deze bufferzone kan tegelijk dienen als compensatie van de aanwezige kwaliteit die al wel op de locatie van het bedrijventerrein aanwezig was voor de uitvoering. Het optimaal inrichten van een bufferzone (40% van het terrein) is daarom in het belang van bescherming van flora en fauna. De aanwezigheid van onder andere dassen en kamsalamanders zijn al aangetoond. De poelen kunnen ook door andere soorten amfibieën, libellen en ongewervelden worden gebruikt als voortplantingswater. De struwelen en takkenrillen zijn geschikt als leefgebied voor diverse soorten marterachtigen (das, steenmarter, bunzing, wezel), muizen en vogels. De zandwallen zijn geschikt voor burchten van dassen. De vegetatie wordt extensief beheerd door begrazing, wat ten goede komt aan de lokale flora, waar op hun beurt weer diverse insecten (zoals vlinders), muizen, vogels en vlermuizen van profiteren. Daarnaast zijn in de toekomstige situatie in de bufferzone meer nest- en rustplekken voor kerkuil en steenuil aanwezig dan nu door de plaatsing van kasten (bovenop de compensatie). De bufferzone is planologisch vastgelegd als groenbestemming. De maatregelen die in de bufferzone worden getroffen vormen een meerwaarde voor de huismus, kerkuil en de steenuil. Het aanbod aan geschikte nestgelegenheden wordt vergroot door het aanbieden van nieuwe broedgelegenheden. Ook wordt de inrichting en het beheer van bufferzone afgestemd op deze vogelsoorten. Daarnaast zijn meer soortgroepen die profiteren van de bufferzone, zoals kleine marterachtigen en insecten. Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang van de bescherming van flora of fauna voldoende is om de negatieve effecten op de huismus, kerkuil en de steenuil, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

In het kader van de volksgezondheid en openbare veiligheid moeten bedrijven en de industrie schoner worden. Het bedrijventerrein A1 heeft als doel één van de groenste bedrijvenparken van Nederland te worden en daarmee ook een voorbeeld te zijn voor andere bedrijvenparken. Dit wordt bereikt door in te zetten op energietransitie en circulaire economie. Minder energiegebruik, minder verspilling van grondstoffen en minder impact op het milieu. Deze stappen moeten gemaakt worden voor een gezonder klimaat. Dit is in het belang voor de volksgezondheid. Alleen door bedrijvenparken op deze manier in te richten kunnen bedrijven deze stap maken en worden andere bestaande bedrijven gestimuleerd om met de markt mee te gaan in deze ontwikkelingen. Het bedrijventerrein moet energieneutraal en duurzaam worden²⁸. Onder meer door een eigen tankstation voor waterstof, CNG LNG en een slim energienetwerk. Het park krijgt geen gasaansluiting en voor de energievoorziening wordt onder andere gebruik gemaakt van windmolens langs de A1. Door een voorbeeldfunctie voor andere (nieuwe) bedrijventerreinen te vormen, kunnen mogelijk bijdragen geleverd worden aan de landelijke energietransitie en verduurzamingsopgaven. Dit komt de volksgezondheid ten goede.

²⁸ Bron: <https://a1bedrijvenparkdeventer.nl/duurzameinvestering>.

In de programmeringsafspraken 2019 is voor Deventer een vraag geprogrammeerd van totaal 44,4 hectare voor een periode van 10 jaar (van 2019 tot en met 2028). Per 1 januari 2019 bedroeg het Deventer aanbod aan bedrijventerreinen 46 hectare, inclusief het bedrijfsterrein van de A1 (de bestaande terreinen zijn nagenoeg geheel verkocht). Op dit moment is het oostelijke gedeelte van het park voor bijna de helft verkocht, op een groot deel van het resterende terrein in oost ligt een betaalde reservering en er zijn nog een paar vrije kavels die al wel zijn aangeboden aan potentiële kopers. Voor het westelijke gedeelte zijn reeds een aantal geïnteresseerde partijen die u regelmatig informeert over de stand van zaken en de te verwachten uitgifteperiode. Derhalve zijn inmiddels de voorbereidingen getroffen om het westelijke gedeelte (dit beslaat ongeveer 28 hectare) vanaf eind 2020 ook te kunnen gaan uitgeven. In de grondexploitatie wordt uitgegaan van een uitgiftetempo van gemiddeld 4 hectare per jaar. Gelet op het voorspoedige verloop van de uitgifte in de afgelopen jaren en de goede marktpositie van het A1 Bedrijvenpark is het de verwachting dat het A1 Bedrijvenpark over 10 jaar geheel is uitgegeven.

Qua werkgelegenheid heeft u berekend dat het om 2000-2500 fte kan gaan. Hierbij gaat het alleen om de directe werkgelegenheid. Dit is een globale inschatting aangezien het werkelijke aantal medewerkers uiteraard sterk per bedrijf verschilt. Diverse marktleaders hebben zich gevestigd op het A1 Bedrijvenpark. Circa 70% van de gronduitgifte is aan bedrijven van buiten Deventer. Het A1 bedrijvenpark voorziet daarmee in de boogde functie als (boven)regionaal bedrijventerrein. In de omgevingsvisie van provincie Overijssel is het bedrijventerrein aangewezen als topwerklocatie. Topwerklocaties zijn werklocaties met bijzondere vestigingscondities voor bedrijven die zich richten op een (inter)nationaal en (boven)regionaal verzorgingsgebied en die een stuwende functie hebben voor de regionale economie. Inmiddels hebben zich verschillende partijen gevestigd in het oostelijke deel van het bedrijventerrein, waaronder een sorteercentrum van Leger des Heils. Er is volgens u voldoende vraag naar kavels, waardoor de kaveluitgifte zodanig is dat over 10 jaar alle kavels zijn uitgegeven. Het plan voorziet in een groei aan werkgelegenheid. Daarmee dient het plan een groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van economische aard.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁹ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb³⁰. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen om de nesten en rustplaatsen van de huismus, kerkuil en de steenuil opzettelijk te vernielen of te beschadigen³¹, om de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen³² en om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das en de steenmarter opzettelijk te beschadigen of te vernielen³³ kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

²⁹ Art. 1.10, derde lid Wnb

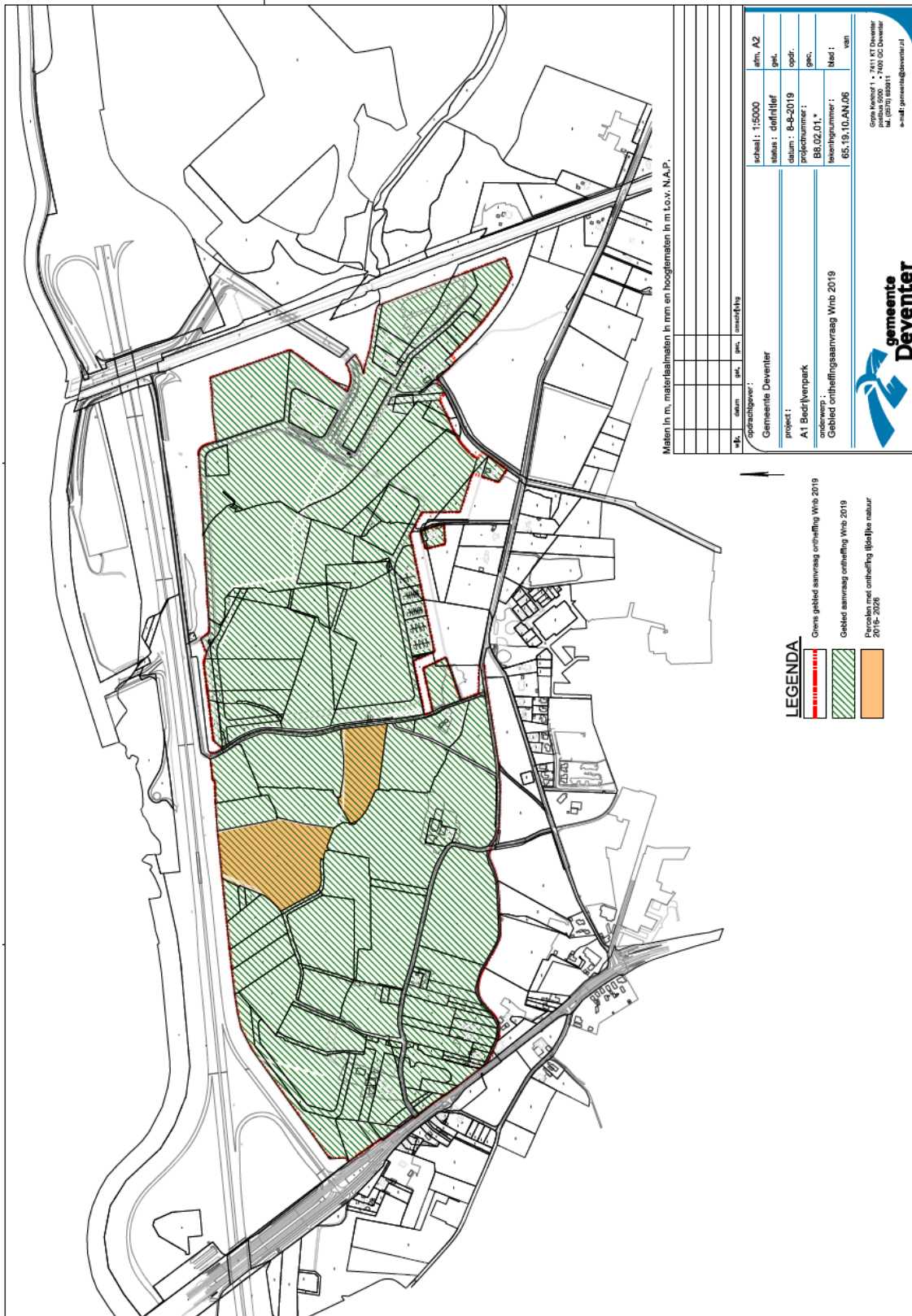
³⁰ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

³¹ Art. 3.1, tweede lid Wnb.

³² Art. 3.5, vierde lid Wnb.

³³ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb.

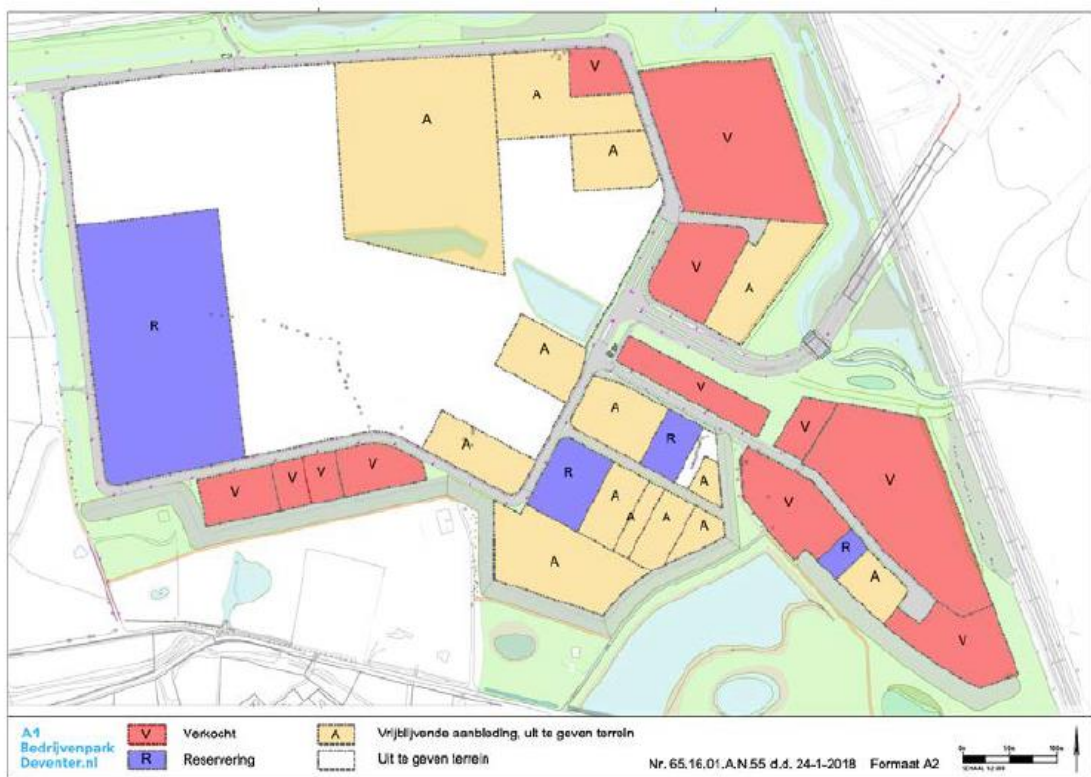
BIJLAGE 3 – LIGGING VAN HET PLANGEBIED

BIJLAGE 4 – FASERING BEDRIJVENPARK EN BUFFERZONE

Figuur 2.1 Plangebied

Figuur 1.4 Verkaveling fase 1 meer in detail

BIJLAGE 5 – ONDERZOEK 2015, 2016 EN 2019**2015 en 2016***Tabel 2.1: Overzicht uitgevoerd onderzoek en bezoekdata.*

Type onderzoek	data	soorten/soortgroepen
Quickscan natuurtoets	26 juni 2015 en 10 mei 2016	alle soorten/soortgroepen
Vleermuizen	26 juni en 15 juli 2015	kraamkolonies, zomerverblijven
Vleermuizen	4, 5 en 18 september 2015	balts- en paarverblijven
Steenmarter	26 juni 2015 en 10 mei 2016	verblijfplaatsen
Kerkuil, Steenuil	18, 25 februari en 14 april 2016	territoria, nestplaatsen
Huismus	20 april en 10 mei 2016	territoria, nestplaatsen

In 2015 en 2016 zijn in totaal 10 veldbezoeken gebracht, waarbij de nadruk met name lag op de te verwijderen gebouwen/percelen.

Het verkennend veldbezoek op de erven is uitgevoerd op 26 juni 2015 en 10 mei 2016. Uit het verkennend onderzoek is naar voren gekomen dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is naar vleermuizen, steenmarter en broedvogels met jaarrond beschermde nesten.

Het onderzoek naar broedvogels met jaarrond beschermde nesten is uitgevoerd volgens de soortenstandaarden van de huismus, kerkuil en de steenuil (RvO 2014). Voor uilen zijn nachtelijke bezoeken afgelegd op 18 en 25 februari 2016 en 14 april 2016, waarbij geluidopnames zijn afgespeeld. Tevens zijn op 16 mei 2016 erven gecontroleerd op sporen van nesten en braakballen. Het onderzoek naar de huismus is in de ochtenduren uitgevoerd op 20 april en 10 mei 2016. Op het erf Waterdijk 1 is in 2015 en 2016 geen toestemming verkregen om onderzoek uit te voeren.

Het onderzoek naar vleermuizen heeft zich met name gericht op het vaststellen van verblijfplaatsen van vleermuizen. Vleermuisonderzoek is uitgevoerd op 26 juni 2015, 15 juli 2015 en 4, 5 en 18 september 2015. De bezoeken zijn in verband met de omvang van het onderzoeksgebied steeds uitgevoerd door twee personen.

Het onderzoek naar de steenmarter bestond uit een ervencheck op 26 juni 2015 en 10 mei 2016 en navraag bij de bewoners. Het onderzoek was gericht op het zoeken naar aanwijzingen van vaste verblijfplaatsen aan de hand van uitwerpselen en prooiresten. Op het erf Waterdijk 1 is geen toestemming verkregen om dit onderzoek uit te voeren.

2019**Vleermuizen***Tabel 2.1 Veldbezoeken vleermuisonderzoek.*

Locatie	Type onderzoek	Datum	Tijdstip (uur)	Temperatuur [°C]	Weertype
Waterdijk 1	kraam- en/of zomerverblijf	21-06-19	03.15-05.15	12	helder, droog, windstil
	kraam- en/of zomerverblijf	15-07-19	21.45-23.45	15	bewolkt, droog, weinig wind
	paar- of winterverblijf	19-08-19	22.00-00.00	15	half bewolkt, droog, windstil
	paar- of winterverblijf	09-09-19	21.00-23.00	12	licht bewolkt, droog, windstil
Waterdijk 5	kraam- en/of zomerverblijf	21-06-19	03.15-05.15	16	helder, droog, weinig wind
	kraam- en/of zomerverblijf	15-07-19	21.45-23.45	16	bewolkt, droog, weinig wind
	paar- of winterverblijf	19-08-19	22.00-00.00	15	helder, droog, weinig wind
	paar- of winterverblijf	09-09-19	21.00-23.00	12	half bewolkt, droog, geen wind
Deventerweg 56-60	kraam- en/of zomerverblijf	06-06-19	21.00-00.00	20	helder, droog, weinig wind
	kraam- en/of zomerverblijf	17-06-19	21.30-12.15	18	licht bewolkt, droog, windstil
	kraam- en/of zomerverblijf	08-07-19	03.30-05.30	13	licht bewolkt, droog, windstil
	paar- of winterverblijf	19-08-19	21.00-23.00	17	licht bewolkt, droog, windstil
	paar- of winterverblijf	12-09-19	05.00-07.15	12	bewolkt, droog, weinig wind

Das

Op verschillende plekken in het plangebied is onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van dassen. Zo is op 30 en 31 juli 2019 een wildcamera van het type Maginon WK 3 HD opnames gemaakt bij de dassenburcht aan de Waterdijk (bron: M. Oostveen, gemeente Deventer). Bij de dassenburcht in de spoorgreppel ter hoogte van Truckpoint zijn twee wildcamera's opgehangen in de periode van 15 tot en met 29 mei 2019 door S. Westra van Silvavir. Ecogroen heeft van 18 juni tot en met 15 juli bij de droge oeververbinding naast de Dortherbeek onder de spoorlijn ook een wildcamera opgehangen om te onderzoeken of deze doorgang door dassen wordt gebruikt.

Het niet bebouwde deel van het plangebied is onderzocht op dassensporen en wissels. Het veldonderzoek heeft plaats gevonden op 17, 18 en 20 juni 2019 door een deskundig ecooloog van Ecogroen. Tevens is het hele plangebied beoordeeld op geschiktheid als dassenfoerageergebied. Het plangebied is ingedeeld in de klassen marginaal, suboptimaal en optimaal.

Steenmarter

Het onderzoek naar steenmarter is gelijktijdig uitgevoerd met het veldwerk voor de quickscan natuurtoets op 18 en 20 juni 2019. De erven van Waterdijk 1 en 5 en Deventerweg 56-60 zijn bezocht waar gericht gezocht is naar aanwijzingen van vaste verblijfplaatsen aan de hand van aanwezigheid van uitwerpselen en prooiresten. Tevens is tijdens het vleermuisonderzoek gelet op rondlopende steenmarters in de nachtelijke uren.

Vogels

Omdat de onderzoeksvraag na de geschikte inventarisatieperiode van huismus is gesteld, zijn alleen tijdens de quickscan de erven en bebouwing eenmalig onderzocht op vaste nest- en verblijfplaatsen van huismus. Het onderzoek is verricht op 18 en 20 juni 2019 en op 27 juni 2019 tussen 11.00 en 12.00 uur (20°C, licht bewolkt, droog, matige wind).

De veldbezoeken naar de steenuil zijn uitgevoerd buiten de twee voorgeschreven periode volgens het kennisdocument Steenuil (BIJ12 2017e). Het steenuilonderzoek heeft zich gericht op de locatie Waterdijk 5, waar in 2016 een territorium is vastgesteld. Dit erf is bezocht tijdens de twee veldbezoeken voor de quickscan (sporenonderzoek overdag) en aansluitend op de vleermuisbezoeken, in combinatie met het afspelen van het geluid van steenuil.

Tijdens de veldbezoeken op 18 en 20 juni 2019 en aansluitend op de vleermuisbezoeken aan de Waterdijk 5 is bij de aanwezige bebouwing gezocht naar sporen van kerkuil, zoals braakballen, krijtstrepen en nestlocaties.

BIJLAGE 6 – MAATREGELEN VOOR HUISMUS, KERKUIL, GEWONE DWERGVLEERMUIS EN STEENMARTER

Legenda

Luchtfoto 2019
 Red: Red
 Green: Green
 Blue: Blue
 Topo

- Droge faunapassage
- Dassenburcht
- Geplande locatie steenuilkast (steenmarterproof)
- Geplande locatie kerkuilkast
- Bestaande marterkast en takkenhoop

GeoWeb versie 5
 Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Sweco Nederland

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
 Alle rechten voorbehouden

Auteur: Gemeente Deventer
 Datum: 06-08-2019
 Schaal: 15.000

Legenda

Luchtfoto 2019
 Red: Red
 Green: Green
 Blue: Blue
 Topo

- Bestaande marterkast en takkenhoop
- Geplande locatie marterkast op grondwal
- Geplande locatie steenuilkast (marterproof)
- Geplaatste kerkuilkast
- Geplaatste mussenkast 6 stuks/locatie
- Dassenburcht
- Gepland vleermuisverblijf in grondwal
- Geplande vleermuis-kasten aan bomen
- Geplande locatie kraamverblijf vleermuisen

GeoWeb versie 5
 Copyright © 2011 esri Nederland B.V., Sweco Nederland

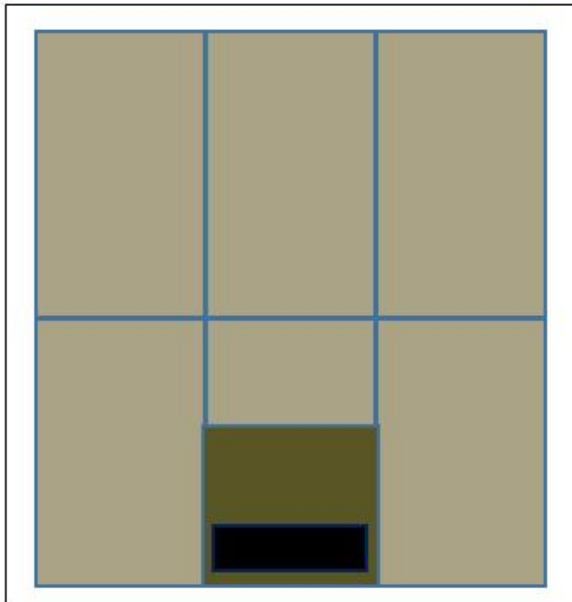
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2011
 Alle rechten voorbehouden

Auteur: Gemeente Deventer
 Datum: 06-08-2019
 Schaal: 15.000

BIJLAGE 7 – PERMANENTE VLEERMUISVOORZIENIGNEN

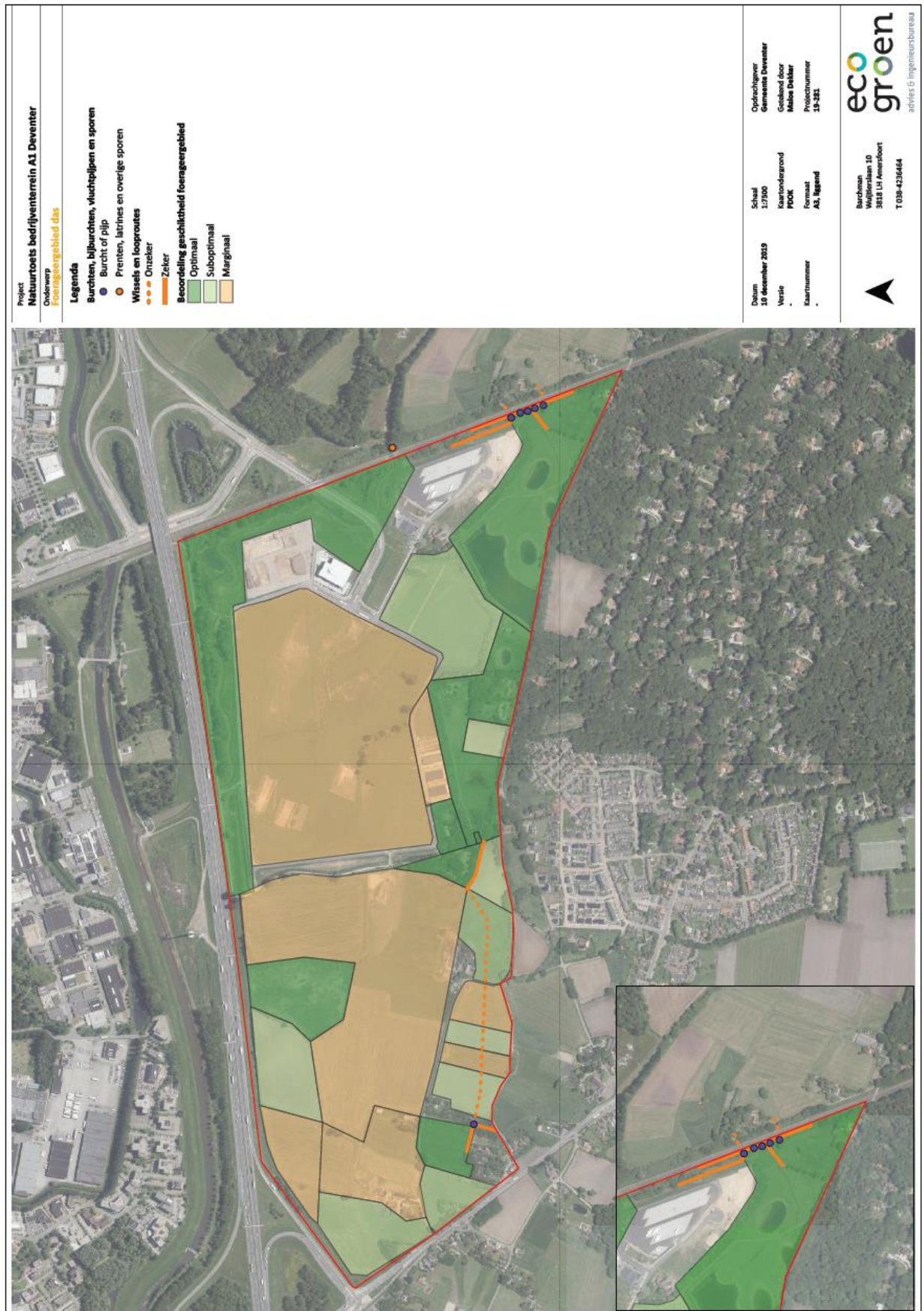

Figuur 7 In te bouwen type geschakelde kasten IB-VL-01 (links) met vijf geschakelde kasten van het type IB-VL-02 (rechts)

Figuur 8 Eén alternatieve verblijfplaats gemaakt door zes kasten te schakelen (deze combinatie moet viermaal gerealiseerd worden)

BIJLAGE 8 – LEEFGEBIED DAS 2019

Tabel 3.1 Beoordeling foerageergebied dat met oppervlakte in ha.

Beoordeling foerageergebied	Oppervlakte in ha
Marginaal	53,1
Suboptimaal	18,6
Optimaal	34,9
Totaal	106,6

BIJLAGE 9 – INRICHTING WESTELIJKE BUFFERZONE; 2020/0068737

